

EUROPEJSKI PANEL OBYWATELSKI

Na temat przeciwdziałania
nienawiści w społeczeństwie

Manuskrypt ukończono w październiku 2024 r.

Niniejszy dokument w żadnym wypadku nie stanowi oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej.

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2024.

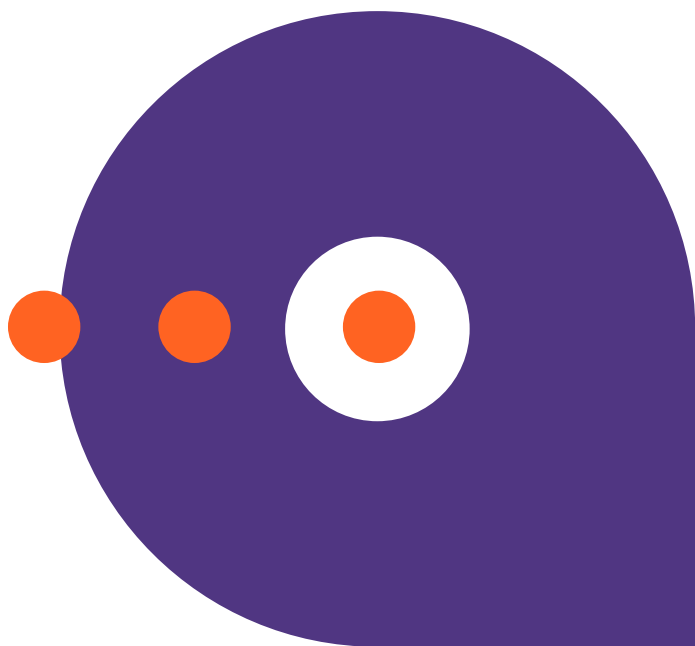
© Unia Europejska, 2024

Zasady ponownego wykorzystania dokumentów Komisji określono w decyzji Komisji 2011/833/UE z dnia 12 grudnia 2011 r. w sprawie ponownego wykorzystywania dokumentów Komisji (Dz.U. L 330 z 14.12.2011, s. 39, ELL: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/833/oj>).

Z wyjątkiem przypadków, w których stwierdzono inaczej, ponowne wykorzystywanie tego dokumentu jest dozwolone na podstawie licencji Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Oznacza to, że ponowne wykorzystywanie jest dozwolone pod warunkiem odpowiedniego poinformowania o autorze oraz o wszelkich zmianach wprowadzonych w dokumencie.

Print ISBN 978-92-68-21053-6 doi:10.2775/8524538 NA-01-24-004-PL-C
PDF ISBN 978-92-68-21052-9 doi:10.2775/3244223 NA-01-24-004-PL-N

EUROPEJSKI PANEL OBYWATELSKI

Na temat przeciwdziałania
nienawiści w społeczeństwie

Spis treści

Streszczenie	5
1. Wprowadzenie	10
2. Ramy metodologiczne	12
2.1. Losowy wybór i skład demograficzny panelu.....	12
2.2. Przebieg.....	15
2.3. Metody partycypacyjne:.....	15
2.4. Wyniki zbiorcze.....	17
2.5. Zarządzanie i wiedza.....	17
2.6. Obserwatorzy.....	20
3. Rozszerzenie zaangażowania	22
3.1. Portal Aktywności Obywatelskiej.....	22
3.2. Strategia komunikacji.....	22
4. Zalecenia obywateli	26
4.1. Opis problemu i zalecenia.....	26
4.2. 21 Zaleceń dotyczących przeciwdziałania nienawiści w naszym społeczeństwie.....	27
Zalecenie 1: Jedna Europa, jedna definicja: kryminalizacja nawoływania do nienawiści.....	27
Zalecenie nr 2: Europejski protokół skutecznego reagowania na powiadomienia o przestępstwach z nienawiści.....	27
Zalecenie 3: Krajowy Urząd ds. Zwalczania Nienawiści w państwach członkowskich.....	28
Zalecenie 4: Szkolenie w zakresie tolerancji („T4T”).....	28
Zalecenie 5: Zwiększanie świadomości na temat nienawiści oraz istniejących środków i działań zaradczych w celu przeciwdziałania jej za pomocą kampanii publicznej.....	29
Zalecenie 6: Reklama wspierająca walkę z nienawiścią.....	30
Zalecenie 7: Stworzenie ogólnounijnej platformy łączącej informacje, zasoby, środki i systemy wsparcia na rzecz zwalczania nienawiści.....	31
Zalecenie 8: Ustanowienie niezależnego Komitetu Zaufania.....	32
Zalecenie 9: Wiarygodność, fakty i przejrzystość: weryfikacja i wyjaśnienie źródeł finansowania informacji.....	32
Zalecenie 10: Europa wychodzi naprzeciw potrzebom obywateli: media partycypacyjne dla obywateli.....	33

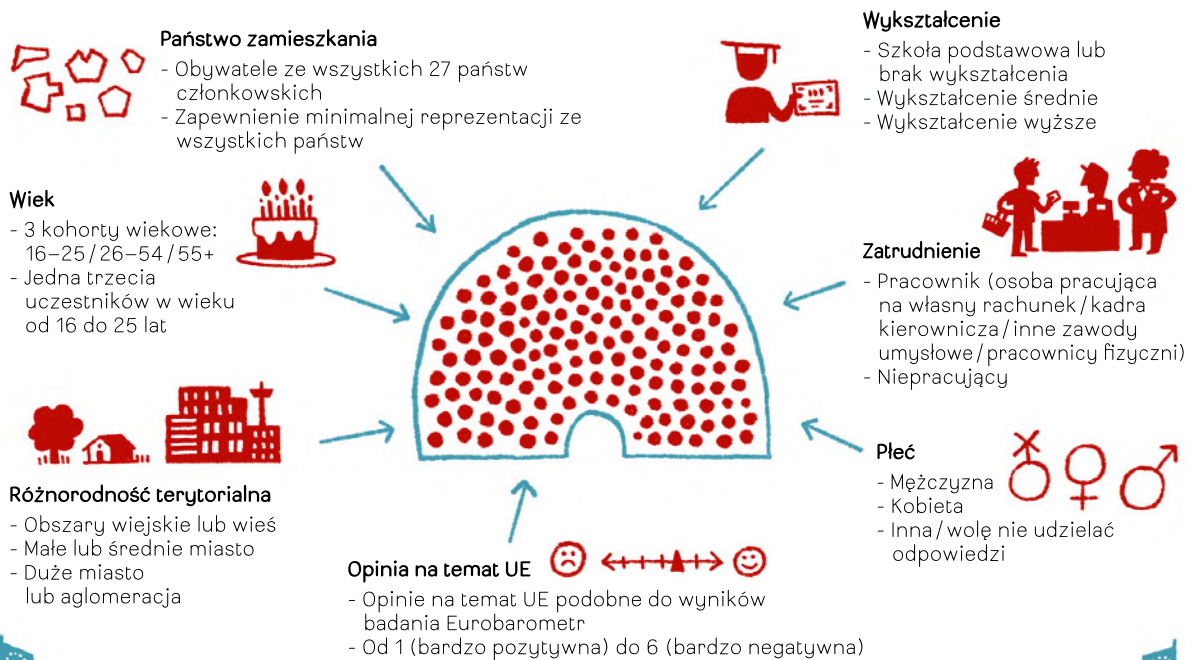
Zalecenie 11: Kampanie uświadamiające: promowanie zróżnicowanych perspektyw w mediach społecznościowych.....	33
Zalecenie 12: Przeciwdziałanie anonimowości w internecie w celu zwalczania nienawiści.....	34
Zalecenie 13: Unijna karta bezpiecznego korzystania z internetu.....	34
Zalecenie 14: Moderowanie treści oparte na sztucznej inteligencji: ochrona mediów społecznościowych przed nawoływaniem do nienawiści.....	34
Zalecenie 15: Krzewienie kultury debaty w szkołach inspirowane panelami obywatelskimi.....	35
Zalecenie 16: Wzmocnienie umiejętności społecznych i emocjonalnych dzieci i młodzieży w celu zapobiegania zagrożeniom.....	36
Zalecenie 17: Edukacja dla każdego pokolenia każdego narodu na temat komunikacji bez przemocy.....	36
Zalecenie 18: Ustanowienie europejskich paneli obywatelskich dla osób młodych (w wieku 16–25 lat) w celu przeciwdziałania nienawiści.....	37
Zalecenie 19: Rozwój wolontariatu obywatelskiego w społecznościach lokalnych dla dorosłych.....	37
Zalecenie 20: Pomoc w odzyskaniu sensu życia.....	37
Zalecenie 21: Troska o ludzi: przeciwdziałanie nierównościom społecznym w walce z nienawiścią w UE.....	38

Streszczenie

EUROPEJSKI PANEL OBYWATELSKI: JAK TO DZIAŁA?

KRYTERIA WYBORU GRUPY ODZWIERCIEDLAJĄCEJ RÓŻNORODNOŚĆ W UE

EUROPEJSKI PANEL OBYWATELSKI
PRZECIWDZIAŁANIE NIENAWIŚCI W SPOŁECZEŃSTWIE

CO MOŻNA ZROBIĆ Z PROBLEMEM NIENAWIŚCI I JAK UPOWSZECHNIĆ WZAJEMNY SZACUNEK W SPOŁECZEŃSTWIE?

PANELE OBYWATELSKIE: SESJE

PLENARNE

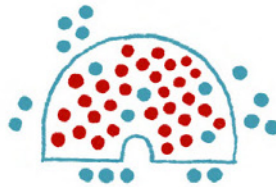
POŚREDNICY I MODERATORZY

- Przewodniczyli dyskusjom obywateli podczas wszystkich 3 sesji
- Moderowali dyskusje w małych grupach i sesjach plenarnych

OBSERWATORZY

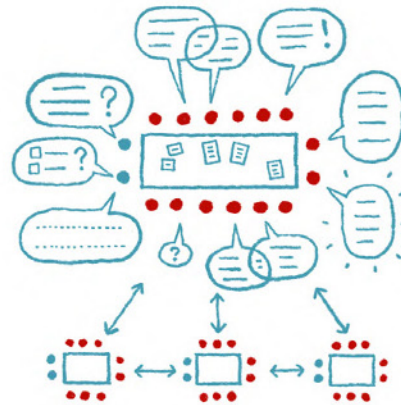
- Grupa naukowców, dziennikarzy i przedstawicieli zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego obserwowała prace paneli

RADA KIEROWNICZA

- Uczestnicy: Komisja Europejska, zespół ds. obrad (specjaliści uczestniczący w projekcie, metodologii i moderowaniu) oraz zespoły odpowiedzialne za praktyczną organizację
- Projekt i organizacja panelu obywatelskiego oraz nadzór nad nim i nim zarządzanie

GRUPY ROBOCZE

TŁUMACZENIE USTNE

- We wszystkich 24 językach urzędowych UE

KOMITET DS. WIEDZY

- Około 8 ekspertów zewnętrznych i jeden ekspert Komisji
- Wymiana wiedzy i doświadczenia
- Wkład w opracowanie zestawu informacyjnego i weryfikację informacji
- Pomoc w organizacji obrad i wyłonieniu prelegentów

SESJA 1

SESJA 2

SESJA 3

ZALECENIA

PRZEKAZYWANIE

- Obywatele przekazują swoje zalecenia Komisji Europejskiej

DZIAŁANIA NASTĘPCZE I INFORMACJE ZWROTNE

- Komisja Europejska uwzględni zalecenia w procesie kształtowania polityki

ZALECENIA

1 Jedna Europa, jedna definicja: kryminalizacja nawoływania do nienawiści

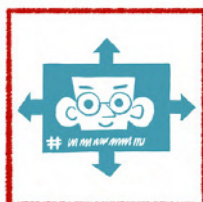
2 Europejski protokół skutecznego reagowania na powiadomienia o przestępstwach z nienawiści

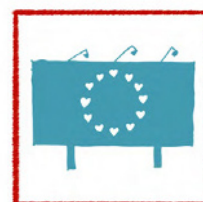
3 Krajowy Urząd ds. Zwalczania Nienawiści w państwach członkowskich

4 Szkolenie w zakresie tolerancji (T4T)

5 Zwiększenie wiedzy na temat nienawiści oraz istniejących środków i rozwiązań w celu przeciwdziałania niej za pomocą kampanii publicznej

6 Pomoc w zakresie reklamy zwalczającej nienawiść

7 Utworzenie ogólnounijnej platformy łączącej informacje, zasoby, środki i systemy wsparcia w celu przeciwdziałania nienawiści

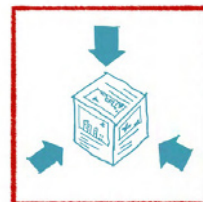
8 Ustanowienie Niezależnego Komitetu Zaufania

9 Wiarygodność, fakty i przejrzystość: weryfikacja i wyjaśnienie finansowania informacji

10 Europa wychodzi Ci naprzeciw: media partycypacyjne dla obywateli

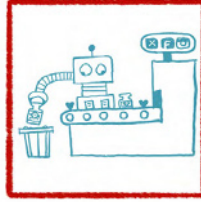
11 Zmień perspektywę: promowanie różnych opinii w mediach społecznościowych

12 Anonimowość w internecie a zwalczanie nienawiści

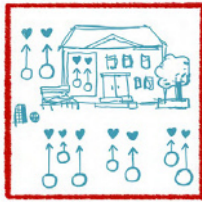
13 Unijna karta bezpiecznego surfowania w internecie

14 Moderowanie treści wygenerowanych przez sztuczną inteligencję: ochrona mediów społecznościowych przed nawoływaniem do nienawiści

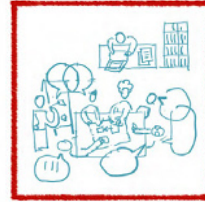
15 Rozpowszechnianie kultury debaty w szkołach inspirowane przez panele obywatelskie

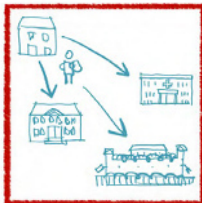
16 Zwiększanie umiejętności społecznych i emocjonalnych dzieci i młodzieży w celu zapobiegania nienawiści

17 Edukacja dla każdego pokolenia i dla każdego narodu na temat komunikacji bez przemocy

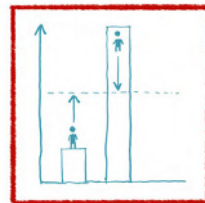
18 Utworzenie europejskich paneli obywatelskich dla młodych ludzi (16–25) w celu przeciwdziałania nienawiści

19 Rozwój dobrowolnych usług obywatelskich w lokalnych społecznościach dla dorosłych

20 Pomoc w odzyskaniu poczucia sensu życia

21 wychodząc naprzeciw ludziom: Przeciwdziałanie nierównościom społecznym w walce z nienawiścią w UE

WPROWADZENIE

1. Wprowadzenie

Unia Europejska zapisała w swoich traktatach założycielskich¹ wartości „poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego, jak również poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości”. Wszelkie formy nienawiści i nietolerancji są niezgodne z tymi prawami i wartościami podstawowymi. Podważają one demokrację i spójność naszych społeczeństw. Jednak liczba przypadków nawoływania do nienawiści i przestępstw z nienawiści rośnie dziś w Europie w niepokojącym tempie. Nie dość, że niełatwo jest znaleźć dokładne dane liczbowe dotyczące skali tego zjawiska, prawdopodobnie jest ona znacznie niedoszacowana. UE dostrzega te wyzwania i objęła już aktywną rolę w realizacji strategii politycznych mających na celu przeciwdziałanie nienawiści we wszystkich jej formach oraz zamierza zwiększyć wysiłki na rzecz jej zwalczania.

6 grudnia 2023 r. Komisja Europejska i Wysoki Przedstawiciel UE do Spraw Zagranicznych przyjęli wspólny komunikat pt. Europa zjednoczona przeciwko nienawiści². W komunikacie wezwano do stworzenia otwartej, paneuropejskiej przestrzeni dialogu, w ramach której obywatele z całej UE będą mogli omówić sposoby odejścia od nienawiści i podziałów w stronę wspólnego korzystania z naszych europejskich wartości, jakimi są równość oraz poszanowanie praw człowieka i godności.

W następstwie tego wezwania Komisja Europejska podjęła się zorganizowania w pierwszej połowie 2024 r. europejskiego panelu obywatelskiego na temat przeciwdziałania nienawiści w społeczeństwie. W ramach panelu zebrano 150 losowo wybranych obywateli ze wszystkich 27 państw członkowskich UE, aby wzięli udział w trzech sesjach dyskusyjnych, które odbyły się w dniach 5–7 kwietnia, 26–28 kwietnia i 17–19 maja, i odpowiedzieli na następujące pytanie: **Co można zrobić z problemem nienawiści i jak upowszechnić wzajemny szacunek w społeczeństwie?**

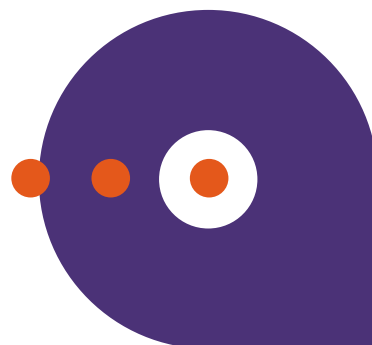
Nienawiść i jej konsekwencje to złożony temat. Może ona przybierać bardzo subtelne formy i być dużo bardziej oczywista. Może pozostać uczuciem wewnętrznym, ale może również przekładać się na akty przemocy (takie jak akty z pobudek ideologicznych opartych na brutalnym ekstremizmie). Nienawiść może przyjąć różne formy: od zniewagi słownej lub obelg po nękanie, szykanowanie, dezinformację przedstawiającą mniejszości w fałszywym i negatywnym świetle, groźby lub nawoływanie do przemocy, aż po przemoc fizyczną, a nawet pozbawienie życia. Korzystając z materiałów informacyjnych i opinii ekspertów, biorąc udział w dyskusjach na sesjach plenarnych i w grupach roboczych, uczestnicy panelu określili możliwe działania z zakresu polityki i wskazali, jakie zainteresowane strony należy zaangażować na różnych szczeblach w celu przeciwdziałania nienawiści w naszych społeczeństwach. Ostatecznie europejski panel obywatelski na temat przeciwdziałania nienawiści w naszym społeczeństwie opracował i przyjął 21 zaleceń, które w całości przedstawiono w załączniku do niniejszego sprawozdania.

Po zakończeniu sesji dyskusyjnych uczestników poproszono o wypełnienie ankiety dotyczącej oceny procesu. Część wyników ankiety przedstawiono w niniejszym sprawozdaniu.

Dalsze działania wynikające z 21 zaleceń zostaną szczegółowo opisane w sprawozdaniu obywatelskim – oficjalnym dokumencie, który zostanie przyjęty przez kolegium komisarzy wraz z przyszłymi inicjatywami politycznymi. Następnie odbędzie się wydarzenie informacyjne, które będzie miało na celu wyjaśnienie tych kroków uczestnikom panelu. Celem niniejszego sprawozdania jest natomiast podsumowanie najważniejszych elementów tego europejskiego panelu obywatelskiego i objaśnienie jego ram metodologicznych, sposobu organizacji debat, wyników trzech przeprowadzonych sesji, a także oceny procesu dokonanej przez obywateli.

⁽¹⁾ https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/principles-and-values/founding-agreements_pl

⁽²⁾ Komisja Europejska (2023), Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady – „Europa zjednoczona przeciwko nienawiści”, JOIN(2023) 51 (https://commission.europa.eu/document/c60c451c-ccd2-406a-be3a-ef65123f2bb6_pl).

RAMY METODOLOGICZNE

2. Ramy metodologiczne

2.1. Losowy wybór i skład demograficzny panelu

Aby zapewnić sprawiedliwe, spójne i wiarygodne podejście, które w jak największym stopniu odzwierciedla różnorodność społeczeństwa europejskiego, uczestników europejskiego panelu obywatelskiego dobrano z wykorzystaniem metod losowych.

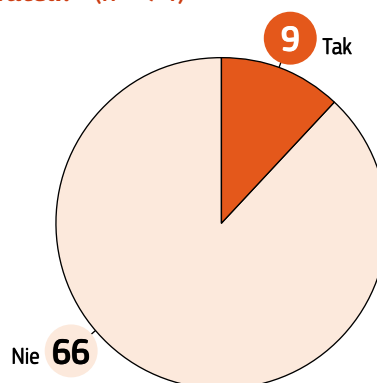
Rekrutację przeprowadziły Harris Interactive i Sortition Foundation. Rekrutacja uczestników przez Harris odbyła się w drodze cyfrowego wybierania numerów telefonów metodą losową. Spośród 245 osób, które zgodziły się wziąć udział w panelu, na podstawie różnych kryteriów (jak opisano poniżej) wybrano losowo 150, a 50 z nich wpisano na pierwszą listę rezerwową na wypadek rezygnacji. Sortition Foundation przygotowała drugą listę rezerwową, bezpośrednio rekrutując obywateli przede wszystkim z grup, które są zazwyczaj niedostatecznie reprezentowane, zwłaszcza osoby młode i osoby mieszkające na obszarach o niskich dochodach.

Tabela 1: Skład demograficzny panelu – przynależność narodowa

Państwo	Docelowi uczestnicy	Faktyczni uczestnicy		
		Sesja 1	Sesja 2	Sesja 3
Austria	4	5	5	5
Belgia	5	5	5	2
Bułgaria	4	2	2	2
Chorwacja	2	2	2	2
Cypr	2	1	1	1
Czechy	5	3	3	3
Dania	3	3	3	3
Estonia	2	2	2	2
Finlandia	3	3	3	3
Francja	15	15	14	15
Niemcy	19	19	19	19
Grecja	5	5	4	4
Węgry	5	6	6	6
Irlandia	3	3	3	2
Włochy	15	15	15	15
Łotwa	2	2	2	2
Litwa	2	2	2	2
Luksemburg	2	2	2	2
Malta	2	2	2	2
Holandia	6	7	7	7
Polska	10	9	9	9
Portugalia	5	5	5	5
Rumunia	7	6	6	6
Słowacja	3	3	3	3
Słowenia	2	2	2	2
Hiszpania	12	13	13	13
Szwecja	5	5	5	5
Ogółem	150	147	145	145

W powyższej tabeli przedstawiono pożądaną liczbę obywateli z poszczególnych państw członkowskich UE (parytety krajowe) oraz liczbę faktycznych uczestników poszczególnych sesji. Zamierzeniem była reprezentacja państw członkowskich proporcjonalna do liczby ludności, wyważona przez co najmniej dwóch obywateli z każdego kraju. Innymi słowy dla krajów o dużej liczbie ludności określono wysoką liczbę docelową (np. 19 obywateli z Niemiec), a z Malty i Luksemburga zaproszono dwóch obywateli, stosując zasadę degresywnej proporcjonalności. Ogólnie frekwencja była dobra i zasadniczo odzwierciedlała wyznaczone cele. Liczbę docelową osiągnięto w przypadku 22 z 27 państw członkowskich, a w przypadku pozostałych państw bardzo się do niej zbliżono. Ogółem spośród 150 zrekrutowanych obywateli 147 wzięło udział w co najmniej jednej z trzech sesji.

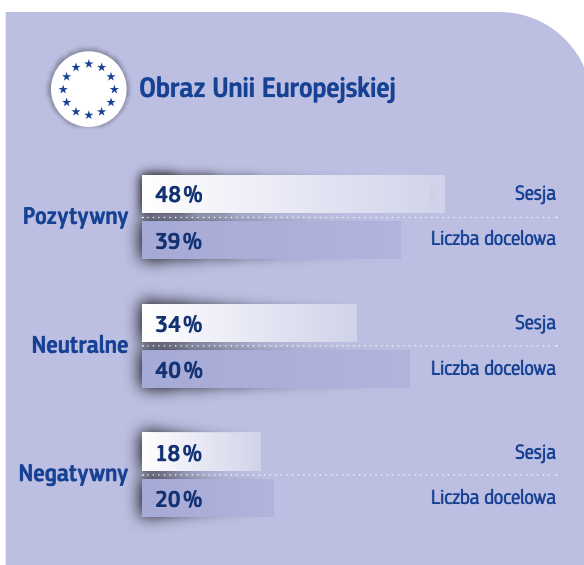
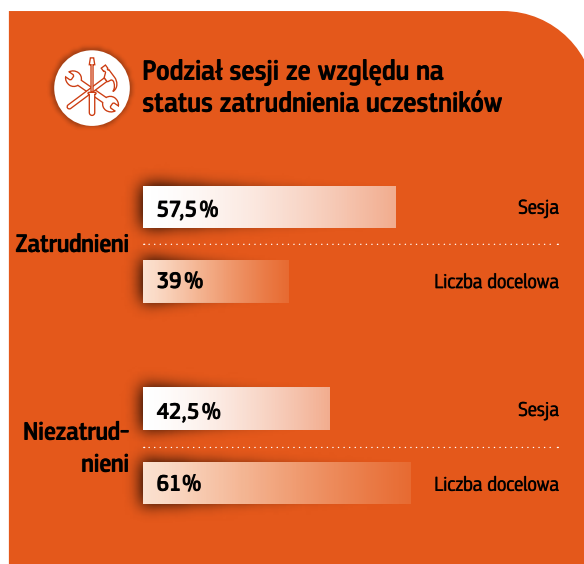
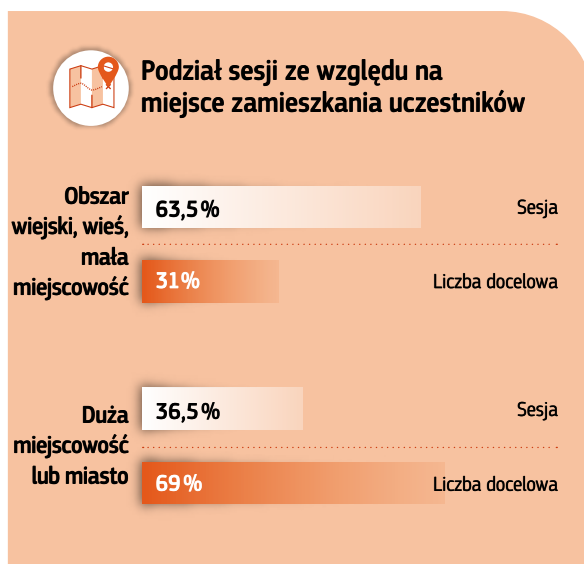
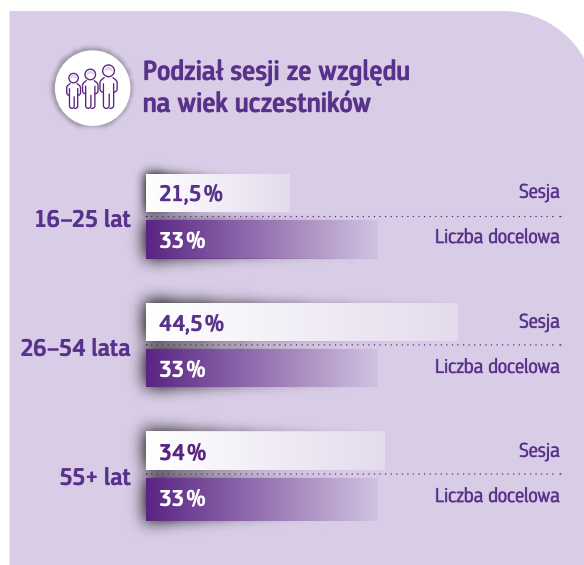
Rys. 1: Wyniki ankiety dotyczące odpowiedzi na pytanie „Czy kiedykolwiek wcześniej byli Państwo zaangażowani w proces uczestnictwa obywateli?” (n = 74)

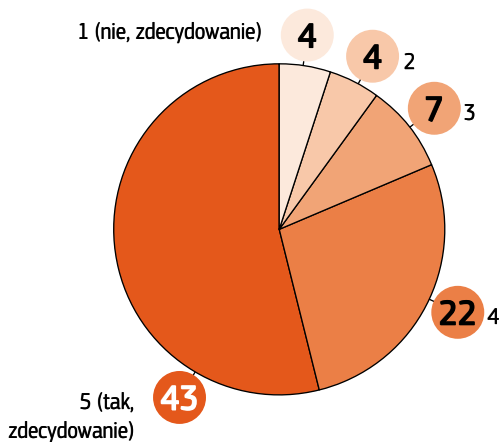
W celu zapewnienia, aby panel w jak największym stopniu odzwierciedlał różnorodność ludności UE, oraz aby umożliwić reprezentację obywateli z grup, które zazwyczaj są niedostatecznie reprezentowane, ustalono docelowe parytety uczestników zgodnie z następującymi cechami społeczno-demograficznymi (przy czym faktyczna liczba uczestników odnosi się do 147 obywateli, którzy uczestniczyli w co najmniej jednej sesji).

Rysunek 2: Liczby docelowe i faktyczna liczba uczestników na sesję według pięciu kryteriów społeczno-demograficznych

Wykres 3: Wyniki ankiety dotyczące odpowiedzi na pytanie „Czy uważają Państwo, że panel obywatelski dobrze odzwierciedla różnorodność ludności UE?” (n=80)

2.2. Przebieg

Europejski panel obywatelski na temat przeciwdziałania nienawiści w społeczeństwie składał się z trzech sesji, którym przyświecały różne cele – każda kolejna sesja opierała się na pracy wykonanej podczas poprzedniej sesji, a ogólnym zamierzeniem było opracowanie, w drodze konsensusu, zbioru zaleceń, które zostaną przedłożone Komisji Europejskiej.

Na pierwszej sesji (5–7 kwietnia, 2024 r., na miejscu w Brukseli) uczestnicy zostali zapoznani z tematem nienawiści i mogli poznać się nawzajem oraz stworzyć poczucie wspólnoty i zaufania. Otrzymali oni wstępne opinie ekspertów, a następnie poproszono ich o określenie zbioru różnych czynników i przyczyn powodujących nienawiść, aby wypracować wspólne zrozumienie problemu. Zewnętrzni prelegenci podzielili się doświadczeniami związanymi z nienawiścią, umożliwiając powiązanie prawdziwych historii z życia z szerszymi refleksjami na temat przeciwdziałania nienawiści w społeczeństwie.

Ze względu na delikatny, emocjonalny i potencjalnie traumatyczny charakter omawianego tematu wyznaczono męża zaufania – filozofkę i humanistkę nauk przyrodniczych Nogę Arikhę. Zachęcono obywateli, aby w razie potrzeby dzielili się z nią swoimi obawami.

Druga sesja (26–28 kwietnia 2024 r., online) była poświęcona głębszej analizie problemu. Miała przede wszystkim zachęcić uczestników do wymiany pomysłów i poglądów, do ustalenia, w których kwestiach istnieje konsensus, a w których brakuje porozumienia, oraz do określenia obiecujących obszarów działania, od których można rozpocząć zwalczanie nienawiści w naszym społeczeństwie. Ze wszystkich grup roboczych wybrano losowo grupę ochotników w celu opracowania przed trzecią sesją „opisu problemu” – dokumentu podsumowującego poglądy uczestników paneli na temat przyczyn i czynników nienawiści.

Trzecia i ostatnia sesja (17–19 maja 2024 r., na miejscu w Brukseli) była poświęcona opracowaniu zaleceń na podstawie pomysłów i spostrzeżeń uzyskanych w pierwszych dwóch sesjach i była uzupełniana o dodatkowe opinie zewnętrzne. Ostatecznie uczestnicy opracowali 21 zaleceń dotyczących przeciwdziałania nienawiści w społeczeństwie, które przekazano Komisji Europejskiej. Przedstawiono je w całości w załączniku do niniejszego sprawozdania.

2.3. Metody partycypacyjne:

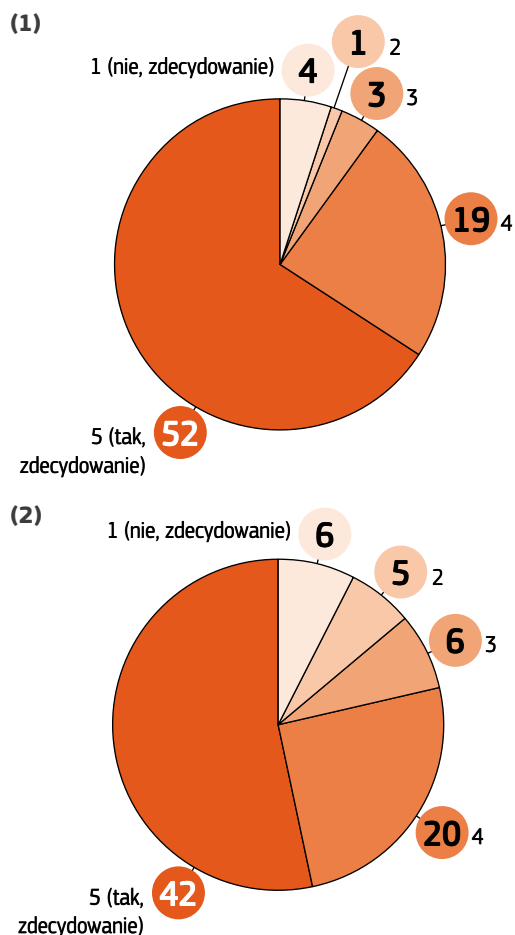
2.3.1 Od posiedzeń plenarnych do grup roboczych

Strukturę każdej z sesji zaprojektowano tak, aby zachęcić uczestników do interakcji i zapewnić, by wszystkie głosy mogły zostać wysłuchane. Opierając się na sprawdzonej metodyce opracowanej w trakcie poprzednich europejskich paneli obywatelskich, Komisja Europejska, wspierana przez zespół ekspertów w dziedzinie demokracji deliberatywnej (zwany dalej „zespołem ds. obrad”), potwierdziła znaczenie oferowania uczestnikom różnych form obrad.

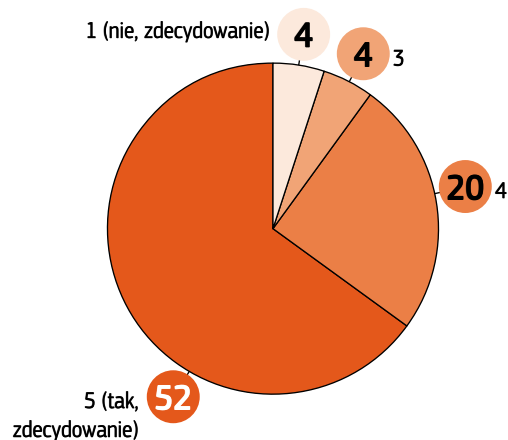

Podczas sesji plenarnych obywatele mogli wysłuchać opinii ekspertów i osobistych doświadczeń prezentowanych przez gości oraz przedstawić pozostałym uczestnikom wyniki dyskusji w grupach roboczych w 24 językach. Podczas posiedzeń towarzyszących uczestnicy mieli możliwość podzielenia się spostrzeżeniami z mniejszą grupą 50–75 uczestników oraz uzyskania konkretnych informacji zwrotnych od różnych ekspertów. Grupy robocze, zazwyczaj złożone z 12 uczestników, utworzono w taki sposób, aby były wystarczająco zróżnicowane geograficznie i obejmowały zarówno większe, jak i mniejsze kraje oraz maksymalnie pięć różnych języków. Takie mniejsze grupy sprzyjały interakcji i pomagały obywatelom lepiej się poznać i budować wzajemne zaufanie. Zgodnie z podstawową zasadą europejskich paneli obywatelskich wszyscy uczestnicy mogli wypowiadać się w języku ojczystym dzięki zapewnionemu tłumaczeniu ustnemu.

Rysunek 4: Wyniki ankiety dotyczące odpowiedzi na pytania: „Czułem/czułam, że podczas dyskusji w grupach roboczych bardzo mnie szanowano” (1) (n=79) i „Czy ogólnie uważają Państwo, że Państwa głos miał znaczenie w grupie roboczej?” (2) (n=79)

Rysunek 5: Wyniki ankiety dotyczące odpowiedzi na pytanie „Czy ogólnie są Państwo zadowoleni z przebiegu panelu obywatelskiego?” (n=80)

2.3.2 Moderacja i ułatwianie dyskusji

Podczas wszystkich sesji obywatele wspierało trzech głównych moderatorów, którzy kierowali dyskusjami plenarnymi. Dostarczali oni informacji na temat ogólnego celu panelu oraz metodyki sesji, a także aspektów organizacyjnych. Ułatwiali również mówcom prowadzenie debat, zapewniali sprawiedliwy i bezstronny dostęp do wiedzy podczas dyskusji oraz ułatwiali przepływ pytań i odpowiedzi między ekspertami a obywatelami. Ponadto zestawiali wszystkie wyniki na końcowych spotkaniach plenarnych każdej sesji. Głównymi moderatorami byli:

- Constantin Schäfer (ifok)
- Camille Dobler (Missions Publiques)
- Yves Mathieu (Missions Publiques)

Obywatele pracowali w 12 grupach roboczych, z których każdą moderowało i wspomagało dwóch członków zespołu ds. obrad: jeden doświadczony koordynator i jeden asystent. Rolą koordynatorów było kierowanie dyskusjami w grupach roboczych, w języku ojczystym lub języku angielskim, oraz umożliwienie sprawnego przebiegu prac przez:

- wprowadzenie przyjaznej atmosfery pełnej wzajemnego szacunku w celu promowania zrównoważonego wkładu wszystkich uczestników;
- dopilnowanie, aby wszyscy obywatele zostali poinformowani o całym procesie i wspieranie ich w pracy grupowej;
- zadbanie o to, by cele sesji grup roboczych zostały zrealizowane, tzn. ułatwienie wykrywania różnicy zdań i konfliktów między obywatelami oraz sprzyjanie podejmowaniu debaty i osiągnięciu wzajemnego konsensusu;
- przestrzeganie harmonogramu, sporządzanie notatek i konsolidację wyników obrad w wielojęzycznych i wzajemnie powiązanych dokumentach roboczych;

- tworzenie powiązań między wnioskami złożonymi przez obywateli w grupach roboczych a zespołem wsparcia lub ekspertami, np. przez zbieranie wymagających odpowiedzi uwag lub pytań;
- udział w sesjach podsumowujących z zespołem ds. obrad.

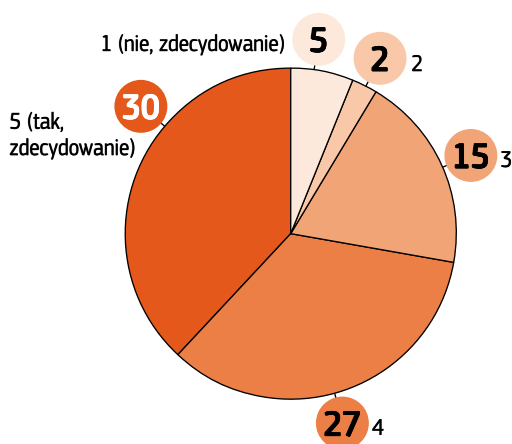
Wszyscy moderatorzy i asystenci postępowali zgodnie ze wspólnymi instrukcjami zawartymi w przewodniku dotyczącym moderacji i dokumencie wdrożeniowym (po jednym na sesję). Przed każdą sesją uczestniczyli w trzech specjalnych spotkaniach informacyjnych i szkoleniowych.

2.4. Wyniki zbiorcze

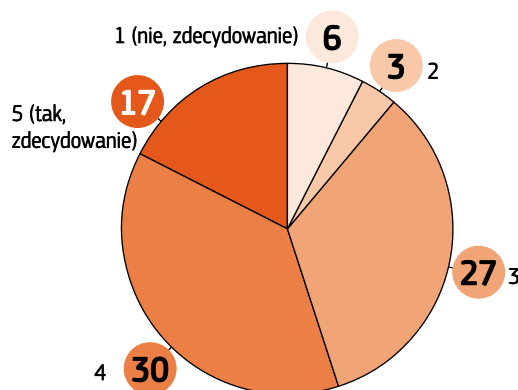
Podczas trzech sesji obywatele opracowali 21 zaleceń dotyczących przeciwdziałania nienawiści w społeczeństwie, poprzedzonych opisem problemu. Wyniki te przedstawiono w całości w załączniku do niniejszego sprawozdania. W celu zapewnienia płynności tekstu zalecenia przedstawiono w pięciu grupach tematycznych:

- system reagowania na przestępstwa z nienawiści i nawoływanie do nienawiści;
- rola mediów i polityki;
- technologie cyfrowe i postęp technologiczny;
- edukacja;
- zaangażowanie obywateli i włączenie społeczne.

Rysunek 6: Wyniki ankiety dotyczące odpowiedzi na pytanie „Czy uważają Państwo, że panel obywatelski uwzględnił w ostatecznych zaleceniach perspektywę wszystkich członków panelu?” (n=79)

Rysunek 7: Wyniki ankiety dotyczące odpowiedzi na pytanie „Czy uważają Państwo, że zalecenia panelu obywatelskiego będą wywierać wpływ?” (n=80)

2.5. Zarządzanie i wiedza

2.5.1 Komitet Sterujący

Europejski panel obywatelski opracował, zorganizował i koordynował Komitet Sterujący, który spotykał się raz w tygodniu w celu podjęcia decyzji w kwestiach koncepcyjnych i organizacyjnych, w tym metodycznych, komunikacyjnych, logistycznych i budżetowych, a zarazem zapewniał, aby proces deliberatywny miał wpływ na kształtowanie polityki. Komitet ten składał się z przedstawicieli Komisji Europejskiej oraz konsorcjum wykonawców.

Konsorcjum wykonawców pracowało wspólnie nad zaprojektowaniem i wdrożeniem nowej generacji europejskich paneli obywatelskich. W szczególności skupiało ono ekspertów, aby pomóc w opracowaniu i zorganizowaniu procesu deliberatywnego i wykorzystać wiedzę fachową do opracowania koncepcji misji panelu oraz ogólnego procesu partycypacyjnego i metodyki każdej sesji, a także aby powołać doradczy Komitet Wiedzy.

2.5.2 Komitet Wiedzy

Zaangażowanie Komitetu Wiedzy złożonego z ekspertów z różnych dziedzin (psychologia, edukacja, dziennikarstwo, lingwistyka itp.) zwiększyło integralność procesu deliberatywnego oraz zagwarantowało jakość, obiektywizm, różnorodność i zrozumiałość informacji przekazywanych obywatelom. Eksperti ci pomagali również w analizie wyników i zapewnieniu, aby przejście między kolejnymi sesjami było zorganizowane w sposób pozwalający na osiągnięcie znaczącego postępu w dyskusjach opartego na wkładzie obywateli.

Zadania Komitetu Wiedzy obejmowały: opracowanie zestawu informacji dla uczestników, współpracę z Komitetem Sterującym nad opracowaniem faktycznego wkładu w politykę, identyfikację oznak niedociągnięć i martwych punktów podczas obrad, weryfikację informacji, odpowiadanie na pytania obywateli oraz dzielenie się podczas sesji plenarnych i posiedzeń towarzyszących specjalistyczną wiedzą na temat nienawiści. Komitet Wiedzy zarekomendował również kilku prelegentów zewnętrznych, którzy uzupełnili jego wiedzę, i ułatwiał przedstawianie bezpośrednich lub pośrednich osobistych doświadczeń w trakcie sesji.

Komitet Wiedzy składał się z ośmiu członków wybranych przez Komitet Sterujący na podstawie następujących kryteriów: wiedza specjalistyczna obejmująca szeroki zakres dziedzin wiedzy istotnych z punktu widzenia przeciwdziałania nienawiści w społeczeństwie; umiejętność rozumienia, uznawania i przedstawiania różnych poglądów na dany temat oraz zróżnicowanie pod względem płci, narodowości, dziedziny i zawodu. Ponadto wkład w spostrzeżenia dotyczące polityki UE wniósł przedstawiciel Komisji Europejskiej.

Członkami Komitetu Wiedzy byli:

- **Arun Mansukhani** – psycholog kliniczny
- **Daris Lewis Recio** – specjalista ds. prawnych i politycznych w Equinet
- **Federico Faloppa** – profesor socjolingwistyki na University of Reading
- **Jelena Jovanovic** – koordynatorka Zespołu Międzypartyjnego ds. Różnorodności i Walki z Rasizmem w Parlamencie Europejskim
- **Manos Tsakiris** – profesor psychologii na University of London
- **Nesrine Slaoui** – niezależna dziennikarka i autorka
- **Robin Sclafani** – dyrektor CEJI – A Jewish Contribution to an Inclusive Europe (Wkład Żydów w Europę sprzyjającą włączeniu społecznemu)
- **Tommaso Chiamparino** – specjalista w Dyrekcji Generalnej ds. Sprawiedliwości i Konsumentów.

2.5.3 Ośrodek Wiedzy i Informacji

Utworzono Ośrodek Wiedzy i Informacji (Knowledge and Information Centre, KIC), który odpowiadał na pytania i prośby o wyjaśnienia formułowane przez obywateli w trakcie obrad. W skład KIC weszli członkowie Komitetu Wiedzy oraz eksperci z Komisji Europejskiej biorący udział w trzeciej sesji, do których zwracano się o udzielenie odpowiedzi na temat ich odpowiednich obszarów polityki. Podczas trzech sesji europejskiego panelu obywatelskiego KIC udzielił pisemnych odpowiedzi na ponad 50 pytań zadanych przez obywateli i opracował pisemne dokumenty informacyjne na potrzeby trzeciej sesji. Jego członkowie wygłosili również szereg krótkich wystąpień w dwunastu grupach roboczych w celu wyjaśnienia kwestii związanych z opracowywaniem zaleceń.

2.5.4 Prelegenci

Oprócz członków Komitetu Wiedzy do przedstawienia różnych stanowisk i doświadczeń w odniesieniu do form i konsekwencji nienawiści w naszym społeczeństwie oraz do udzielenia odpowiedzi na pytania obywateli zaproszono szereg zainteresowanych stron i ekspertów. Komitet Wiedzy zapewniał, aby wiedza przedstawiana obywatelom była wyważona, odpowiadała potrzebom i zapytaniom obywateli oraz w wystarczającym stopniu odzwierciedlała główne stanowiska decydentów politycznych i zainteresowanych stron w UE. Po raz pierwszy europejski panel obywatelski zaprosił przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, którzy przedstawili osobiste doświadczenia związane z nienawiścią. Wszystkich prelegentów wymieniono poniżej.

Tabela 2: Lista prelegentów podczas trzech sesji

	Imiona i nazwiska oraz przynależność	S1	S2	S3
Komisja Europejska	Dubravka Šuica, wiceprzewodnicząca do spraw demokracji i demografii			YES
	Colin Scicluna, szef gabinetu wiceprzewodniczącej Dubravki Šuicy			YES
	Anna Gallego Torres, dyrektor generalna, Dyrekcja Generalna ds. Sprawiedliwości i Konsumentów	YES		YES
	Dana Spinant, dyrektor generalna, Dyrekcja Generalna ds. Komunikacji Społecznej	YES		YES
	Irena Moozova, zastępczyni dyrektora generalnego ds. międzynarodowego wymiaru polityki wymiaru sprawiedliwości, praworządności i równości, Dyrekcja Generalna ds. Sprawiedliwości i Konsumentów		YES	
	Richard Kuehnle, dyrektor ds. przedstawicielstw i komunikacji w państwach członkowskich, Dyrekcja Generalna ds. Komunikacji Społecznej		YES	
	Ingrid Bellander Todino, kierowniczka działu ds. polityki w zakresie praw podstawowych, Dyrekcja Generalna ds. Sprawiedliwości i Konsumentów			YES
	Lutz Güllner, kierownik ds. integralności informacji i przeciwdziałania zagranicznym manipulacjom informacjami i ingerencjom w informacje, Europejska Służba Działań Zewnętrznych			YES
	Louisa Klingvall, p.o. kierownik działu spraw międzynarodowych i przepływu danych, Dyrekcja Generalna ds. Sprawiedliwości i Konsumentów			YES
	Gaëtane Ricard-Nihoul, zastępczyni kierownika działu ds. dialogów obywatelskich, Dyrekcja Generalna ds. Komunikacji Społecznej			YES
	Menno Cox, kierownik sektora ds. globalnych aspektów usług cyfrowych, Dyrekcja Generalna ds. Sieci Komunikacyjnych, Treści i Technologii		YES	
	Daria Arlavi, specjalistka, Dyrekcja Generalna ds. Edukacji, Młodzieży, Sportu i Kultury			YES
	Tommaso Chiamparino, specjalista, Dyrekcja Generalna ds. Sprawiedliwości i Konsumentów			YES
	Harry Panagopoulos, specjalista ds. prawnych ds. demokracji, obywatelstwa Unii i swobodnego przepływu, Dyrekcja Generalna ds. Sprawiedliwości i Konsumentów			YES
Martin Sacleux, specjalista, Dyrekcja Generalna ds. Sprawiedliwości i Konsumentów			YES	
Prelegenci zewnętrzni	David Martin Abanades, inspektor lokalnej policji, Hiszpania		YES	
	Milena Anęłowa, współsprawozdawczyni ds. opinii pt. „Nie ma miejsca na nienawiść: Europa zjednoczona przeciwko nienawiści”, Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny			YES
	Margarita S. Ilieva, ekspertka ds. prawa międzynarodowego praw człowieka, Rada Europy		YES	
	Kuany Kiir, specjalista, sekcja ds. globalnego obywatelstwa i edukacji na rzecz pokoju, UNESCO		YES	
	Cristian Pîrvulescu, sprawozdawca ds. opinii pt. „Nie ma miejsca na nienawiść: Europa zjednoczona przeciwko nienawiści”, Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny		YES	
	Emanuela Pisano, kierowniczka ds. projektów UE, Zgromadzenie Regionów Europy			YES
	Pasquale Quaranta, dziennikarz i redaktor ds. różnorodności, GEDI Gruppo Editoriale		YES	
	Valérie Rosoux, dyrektor ds. badań, FNRS, i profesor w UCLouvain		YES	
	Willem Wagenaar, badacz, Anne Frank Foundation		YES	
Juliana Wahlgren, ekspertka, Europejska Sieć Przeciwdziałania Ubóstwu		YES		
Osobiste doświadczenia przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego	Kamil Goungor, specjalista ds. polityki i wspierania mobilności, Europejska Sieć na rzecz Niezależnego Życia	YES		
	Sacha Guttman, student na ULB i specjalista ds. rzecznictwa, CEJI – A Jewish Contribution to an Inclusive Europe (Wkład Żydów w Europę sprzyjającą włączeniu społecznemu)	YES		
	Mireille-Tsheusi Robert, przewodnicząca stowarzyszenia Bamko asbl	YES		
	Fabian Wichmann, kierownik ds. zarządzania sprawami, EXIT Deutschland	YES		

2.6. Obserwatorzy

Prace wspomnianego europejskiego panelu obywatelskiego mogła śledzić ograniczona liczba obserwatorów. Miało to na celu zagwarantowanie przejrzystości i widoczności tego innowacyjnego formatu demokratycznego, przy jednoczesnym zachowaniu bezpiecznej przestrzeni dla uczestniczących obywateli, co ma zasadnicze znaczenie dla prowadzenia debaty w atmosferze zaufania. Obserwatorzy ci mogli uczestniczyć w dyskusjach na sesjach plenarnych i w grupach roboczych oraz obserwować te dyskusje. Maksymalna liczba obserwatorów dopuszczonych do każdej grupy roboczej wynosiła trzy osoby.

Niektórzy obserwatorzy wewnętrzni reprezentowali również podmioty partnerskie i instytucje organizujące (np. pracownicy Komisji Europejskiej lub innych instytucji i organów UE). Wśród zewnętrznych obserwatorów znaleźli się naukowcy (z uniwersytetów lub ośrodków analitycznych), podmioty społeczeństwa obywatelskiego i inne zainteresowane strony. Za zgodą zainteresowanych obywateli obserwatorzy zewnętrzni mogli przeprowadzać z nimi wywiady wyłącznie w celach badawczych, o ile nie utrudniało to przebiegu panelu.

ROZSZERZENIE ZAANGAŻOWANIA

3. Rozszerzenie zaangażowania

3.1. Portal Aktywności Obywatelskiej

Portal Aktywności Obywatelskiej to narzędzie internetowe, które umożliwia członkom społeczeństwa wyrażanie się w sprawie będącej przedmiotem zainteresowania uczestników europejskiego panelu obywatelskiego. Uruchomiono je, aby zmaksymalizować zaangażowanie obywateli w tej kwestii i wnieść wkład zarówno w prace panelu, jak i w kształtowanie powiązanych przyszłych działań politycznych. Portal ten, oparty na otwartym oprogramowaniu Decidim, służy obywatelom do zgłaszania uwag we wszystkich 24 językach UE, oferując pomysły i rozwiązania. Ponadto portal ułatwia prowadzenie interaktywnych dyskusji za pomocą funkcji komentowania i umożliwia użytkownikom odnoszenie się do propozycji innych osób, przedstawianie uwag i wspólne dopracowywanie pomysłów.

22 kwietnia 2024 r. Komisja Europejska zainicjowała debatę internetową na temat przeciwdziałania nienawiści w społeczeństwie³. Podczas sesji uczestnicy europejskiego panelu obywatelskiego mogli zapoznać się z głównymi uwagami przedstawionymi za pośrednictwem portalu. Komentatorzy podzielili się spostrzeżeniami na temat różnych aspektów, takich jak świadomość, edukacja i inicjatywy na rzecz budowania empatii w całej UE. Udział szerszego grona obywateli UE za pośrednictwem portalu inspirował lub wspierał uczestników panelu w ich pracach i pomógł uwzględnić w dyskusjach inne punkty widzenia. Wszystkie uwagi zamieszczone na platformie wykorzystano w dyskusjach w trakcie panelu i uwzględniono podczas przygotowywania przyszłych strategii politycznych.

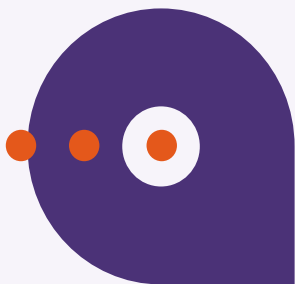
3.2. Strategia komunikacji

Strategię komunikacji europejskiego panelu obywatelskiego na temat przeciwdziałania nienawiści w społeczeństwie opracowano w taki sposób, aby zmaksymalizować świadomość i zaangażowanie dzięki podejściu wieloaspektowemu, łącząc kampanie w mediach społecznościowych, działania informacyjne za pośrednictwem influencerów i dziennikarzy, bezpośrednie działania informacyjne podczas wydarzeń i przygotowanie materiału dokumentalnego.

Kampanie w mediach społecznościowych koncentrowały się na kierowaniu ruchu do nowego Portalu Aktywności Obywatelskiej, a także na zwiększaniu świadomości na temat trwających sesji panelu. Do tworzenia i udostępniania treści zaproszono 40 influencerów i dziennikarzy, co poszerzyło zasięg kampanii i sprzyjało większemu zaangażowaniu społeczeństwa w prace panelu. Działania te przyczyniły się do znacznego zwiększenia zaangażowania w prace panelu i podniesienia świadomości na jego temat w całej Unii Europejskiej (udało się dotrzeć do ok. 22 mln osób z wykorzystaniem 272 elementów treści).

Głównym składnikiem strategii był materiał dokumentalny [HYPERLINK TO ADD], którego celem było przedstawienie osobistej i interesującej narracji na temat prac europejskiego panelu obywatelskiego.

⁽³⁾ Portal Aktywności Obywatelskiej można odwiedzić [tutaj](#).

...ing on how to address hate and ...
... and watch it live <https://europa.eu/!3yc877>

EUROPEAN CITIZENS' PANEL

Tackling Hatred in Society

European Commission

Session 1:

- 6-8th April
- 150 randomly-selected citizens met in Brussels for the first time and shared initial thoughts and ideas.

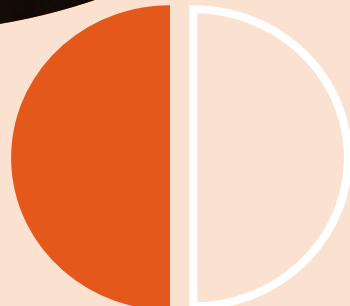
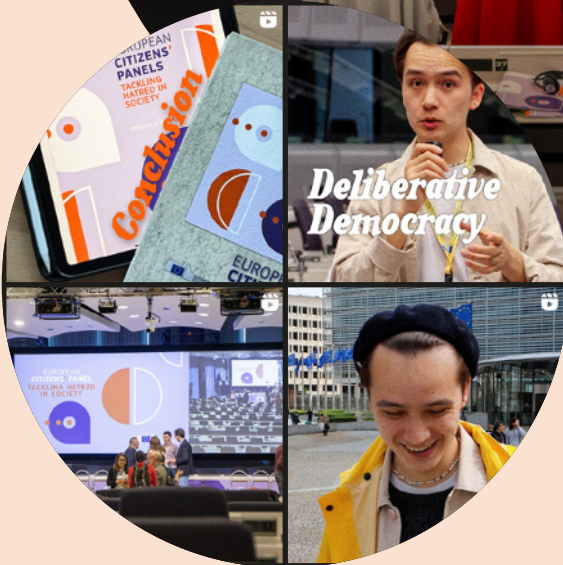
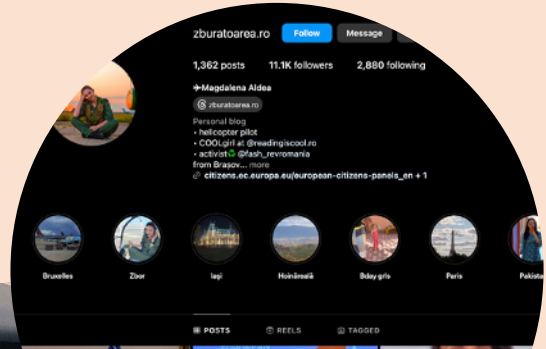
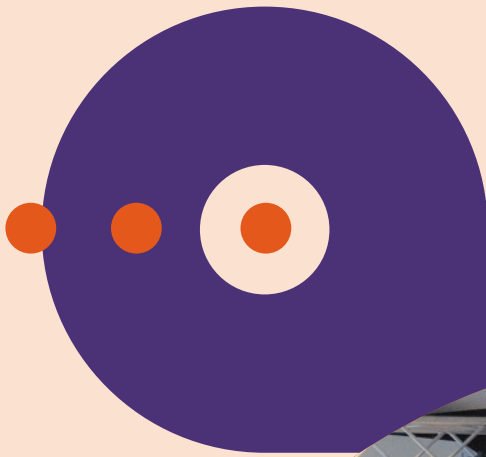
Session 2:

- 26-28th April
- Citizens meet online to continue debating.

Session 3:

- 17-19th May
- Panel reconvenes back in Brussels to draft the final recommendations.

ZALECENIA OBYWATELI

4. Zalecenia obywateli

4.1. Opis problemu i zalecenia

Przez trzy weekendy europejski panel obywatelski na temat przeciwdziałania nienawiści w społeczeństwie składający się ze 150 losowo wybranych obywateli z 27 państw członkowskich UE prowadził dyskusje na temat tego, jak radzić sobie z nienawiścią w społeczeństwie. Wywodzimy się z różnych środowisk, ale łączy nas wspólne zrozumienie problemu. Panel przyznaje, że istnieją różne przyczyny i czynniki, które powodują wzrost i utrzymywanie się nienawiści w społeczeństwie, podkreślając jednocześnie, że problem ten wiąże się ze złożonymi aspektami emocjonalnymi, społecznymi i ekonomicznymi.

- **Konflikty i spuścizna historyczna:** historyczne i bieżące konflikty mogą prowadzić do przekazywania nienawiści z pokolenia na pokolenie. Do powstania tego cyklu przyczyniły się każdy konflikt, każda wojna i każde napięcie geopolityczne wpisane w złożoną historię Europy. Bez czynnego zaangażowania na rzecz naprawy i uleczenia tych urazów nienawiść podsycana przez konflikty trwa nadal, co grozi utrwaleniem cyklu wrogości i podziałów.
- **Kryzys gospodarczy i społeczny:** gwałtowne zmiany społeczno-kulturowe wywołują poczucie straty i pokrzywdzenia, prowadząc do eskalacji nienawiści. Może być ona skierowana przeciwko wielu grupom i obywatelom, których obwinia się za kryzys gospodarczy i społeczny. Czynniki społeczno-polityczno-gospodarcze nie tylko prowadzą do nierówności, ale także mogą być potężnym czynnikiem wywołującym niepewność i strach.
- **Polityka i odpowiedzialność:** na wszystkich politykach i osobach publicznych spoczywa ogromna odpowiedzialność za przeciwdziałanie i zwalczanie nienawiści, choć również oni mogą podsycać nienawiść niewłaściwym traktowaniem grup etnicznych i wykorzystywaniem nacjonalizmu, a także podziałów i populizmu dla osobistych korzyści. Politycy i osoby publiczne, zarówno w UE, jak i spoza niej, mogą wykorzystywać nawoływanie do nienawiści do pobudzania ambicji terytorialnych i delegitymizacji demokracji. Podziały pogłębiają się, gdy krzykliwa retoryka zagłusza rozsądny dyskurs i rozważania, wzmacniając skrajne opinie i teorie spiskowe.

- **Media, wprowadzanie w błąd i odpowiedzialność:** w tradycyjnych mediach i sieciach społecznościowych – często w pogoni za zyskiem – upowszechniana jest w coraz większym stopniu postawa „my kontra oni” i nienawiść wobec różnych grup. Tradycyjne media mogą celowo wprowadzać w błąd i powielać narracje nawołujące do nienawiści. Z kolei w sieciach społecznościowych zasadnicze znaczenie w szerzeniu mowy nienawiści i dyskryminacji odgrywają anonimowość i zmanipulowane algorytmy. Sieci te pośredniczą w szerzeniu dezinformacji i utrwalaniu stereotypów, w szczególności wobec kobiet i młodzieży, którzy doświadczają poważnego nękania w internecie. Sytuację dodatkowo pogarsza fakt, że sieci i użytkownicy nie są odpowiedzialni za swoje działania.
- **Mentalność stadna, uprzedzenia i nietolerancja:** podstawową cechą ludzkiej natury jest pragnienie przynależności do grupy społecznej lub podlegania dynamice społecznej, aby mieć poczucie, że jest się „takim samym jak inni”. Pragnienie to może być czasami tak silne, że prowadzi do wyrażania nienawiści i nietolerancji, postawy „my kontra oni” wobec „tych drugih”. Ta dynamiczna postawa nieufności i nienawiści ma szczególnie negatywny wpływ na osoby i grupy wrażliwe ze względu na pochodzenie etniczne, status migracyjny, religię, płeć, orientację seksualną, niepełnosprawność, status rodzinny i czynniki społeczno-ekonomiczne. Brak edukacji na temat różnych tożsamości, kultur, tolerancji, rozmowy i komunikacji, a także brak wiarygodnych informacji w internecie mogą pogłębiać nieporozumienia, utrwalając uprzedzenia i prowadzić do nienawiści.

Powyższe przyczyny i czynniki sprzyjające powstawaniu nienawiści mają wpływ na wszystkie warstwy naszego społeczeństwa. My, obywatele 27 państw członkowskich Unii Europejskiej pochodzący z różnych środowisk, uważamy, że zwalczanie nienawiści w Europie i na całym świecie jest kwestią priorytetową. Naszym wspólnym obowiązkiem jest zapobieganie i przeciwdziałanie nienawiści we wszystkich jej formach na poziomie jednostki, społeczeństwa i instytucji na podstawie naszych wspólnych unijnych wartości i praw podstawowych: pokoju, wolności i równości. W związku z tym zaleca się podjęcie działań na różnych płaszczyznach w celu ochrony tych podstawowych praw, zapobiegania dyskryminacji, nienawiści i konfliktom, ochrony osób najbardziej wrażliwych, a ostatecznie kształtowania pełnej szacunku i sprawiedliwej UE dla wszystkich.

4.2. 21 Zaleceń dotyczących przeciwdziałania nienawiści w naszym społeczeństwie

system reagowania na przestępstwa z nienawiści i nawoływanie do nienawiści – zalecenia od 1 do 7

Zalecenie 1:

Jedna Europa, jedna definicja: kryminalizacja nawoływania do nienawiści

Zaleca się, aby Komisja Europejska powołała zróżnicowaną grupę roboczą w celu aktualizacji i rozszerzenia zakresu wspólnej definicji „nielegalnego nawoływania do nienawiści”, aby skutecznie kryminalizację rozpowszechniania tego zjawiska. Obecna definicja, przyjęta w 2008 r., koncentruje się na rasizmie i ksenofobii, ale wyklucza inne formy nienawiści, takie jak np. ableizm i dyskryminacja ze względu na orientację seksualną, płeć, wiek. Ten przestarzały termin powinien zostać niezwłocznie zmieniony, aby odzwierciedlał integracyjne wartości naszego nowoczesnego społeczeństwa.

Wprowadzenie nowej, kompleksowej definicji ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia, by szerzenie nielegalnego nawoływania do nienawiści stało się przestępstwem ściganym we wszystkich państwach członkowskich UE. Jej dostosowanie umożliwi jednolite uznawanie i karanie wszystkich form nawoływania do nienawiści, wzmacniając nasze zaangażowanie na rzecz tworzenia bardziej inkluzywnego i pełnego szacunku społeczeństwa.

Uwzględnienie nawoływania do nienawiści w wykazie przestępstw UE pozwoli chronić zmarginalizowane społeczności i zapewnić poszanowanie ludzkiej godności. Celem tej inicjatywy jest nakreślenie różnicy między nielegalnym nawoływaniem do nienawiści a wolnością słowa, zapewniając równowagę między prawami podstawowymi a potrzebą zwalczania dyskryminacji i nienawiści.

Uzasadnienie:

Zwiększenie spójności społecznej: aktualizacja definicji w celu uwzględnienia wszystkich form nawoływania do nienawiści sprzyja budowaniu społeczeństwa, które jest bardziej integracyjne i w którym wszyscy czują się szanowani i doceniani. W takich warunkach zwiększa się spójność społeczna i jednocześnie zmniejszają się podziały spowodowane wymykającym się kontroli nawoływaniem do nienawiści.

Zwiększenie jasności prawa: ujednolicona definicja we wszystkich państwach członkowskich przyczyni się do wyeliminowania niespójności i luk w ochronie prawnej. Jasność ta gwarantuje, że osoby dopuszczające się nienawistnych wypowiedzi zostaną pociągnięte do odpowiedzialności niezależnie od ich miejsca pobytu w UE.

Ochrona społeczności zmarginalizowanych: dzięki rozszerzeniu zakresu definicji na więcej form dyskryminacji grupy zmarginalizowane będą lepiej chronione, co zmniejszy ich narażenie na raniący i obraźliwy język.

Wzmocnienie praw człowieka: poprzez kryminalizację wszystkich form nawoływania do nienawiści UE daje wyraz swojemu większemu zaangażowaniu na rzecz ochrony praw człowieka i godności, dostosowując ramy prawne do współczesnych wartości opartych na równości i szacunku.

Równowaga wolności: w ramach tego podejścia starannie rozróżnia się nawoływanie do nienawiści i wolność wypowiedzi, co pozwala zapewnić ochronę wolności słowa, a jednocześnie zapobiegać wypowiedziom podlegającym do przemocy, nienawiści lub dyskryminacji.

Krzewienie empatii i zrozumienia: zetknięcie się z różnymi perspektywami i kryminalizacja nawoływania do nienawiści wzbudzają w obywatelach empatię i zrozumienie, przyczyniając się do tworzenia bardziej harmonijnego i pełnego szacunku społeczeństwa.

Wdrożenie tego zalecenia przyczyni się do poprawy sprawiedliwości i spójności w Europie, w której wszystkie osoby, niezależnie od ich tożsamości, mogą żyć bez obawy przed nienawiścią i dyskryminacją.

Zalecenie nr 2: Europejski protokół skutecznego reagowania na powiadomienia o przestępstwach z nienawiści

Zaleca się wprowadzenie jasnej i jednolitej procedury zgłaszania przestępstw z nienawiści we wszystkich państwach członkowskich UE. Procedurę tę należy skutecznie wdrożyć w organizacjach, które mają kontakt z ofiarami przestępstw z nienawiści. Należy przeprowadzić przegląd wszystkich wcześniej proponowanych

i nieskutecznych środków oraz opracować prosty proces umożliwiający ofiarom i świadkom bezpieczne zgłaszanie wszystkich przestępstw, w tym przestępstw na platformach internetowych.

Po pierwsze, procedura ta powinna zapewniać bezpieczne warunki zgłaszania zarówno ofiarom, jak i świadkom przestępstw z nienawiści. Zapewnienie im bezpieczeństwa może przyczynić się do zwiększenia liczby zgłaszanych przestępstw. Procedura ta obejmuje środki ochrony prawnej i psychologicznej oraz, w razie potrzeby, ochronę fizyczną przed osobami kierującymi się chęcią zemsty. Procedura ta mogłaby również obejmować współpracę ze sprawcami, którzy często sami wcześniej byli ofiarami nienawiści.

Po drugie, procedura powinna obejmować wszystkie podmioty uczestniczące w łańcuchu zgłaszania przestępstw, aby zmniejszyć ryzyko wtórnej wiktyimizacji i nasilenia traumy.

Ponadto należy zapewnić odpowiedni kanał internetowy, który w ramach procedury pozwoli bezpiecznie zgłaszać przestępstwa.

Uzasadnienie:

Zalecenie to jest ważne, ponieważ pomaga uniknąć wtórnej wiktyimizacji ofiar lub ograniczyć je do minimum. Procedura ta umożliwi szybkie reagowanie i udzielanie pomocy ofiarom, a także zapewnienie wsparcia i ochrony świadków. Taka procedura ułatwi również działania służb otrzymujących zgłoszenie. Jeśli procedura okaże się skuteczna, społeczeństwo zyska zachętę do częstszego reagowania i zgłaszania przestępstw.

Zalecenie 3: Krajowy Urząd ds. Zwalczania Nienawiści w państwach członkowskich

Zaleca się ustanowienie niezależnego Urzędu ds. Zwalczania Nienawiści w każdym państwie członkowskim. Potrzebna jest silna instytucja z kompetencjami prawnymi i zapewniająca skuteczną komunikację, udzielającą ludziom konkretnej pomocy za pośrednictwem obiektywnego i niezależnego systemu zgłaszania przestępstw.

Po pierwsze, Urząd ten będzie odpowiedzialny za zapewnienie wsparcia prawnego i psychologicznego każdej ofierze przestępstwa z nienawiści w państwie członkowskim, współpracując ściśle z organizacjami pozarządowymi i komitetem obywatelskim. Urząd zapewni platformę do skutecznego zgłaszania przestępstw z nienawiści w sposób gwarantujący bezpieczeństwo ofiarom.

Po drugie, Urząd będzie ściśle współpracował z Grupą Wysokiego Szczebla UE ds. Zwalczania Mowy Nienawiści i Przystępstw z Nienawiści lub podobną grupą, aby wypełnić swoją misję i zapewnić wdrożenie kodeksów postępowania dotyczących przedsiębiorstw, organizacji i polityków. Współpraca ta pomoże stworzyć środowisko zapewniające skuteczne wsparcie dla ofiar. Ponadto Urząd mógłby dostarczać informacji i najlepszych praktyk osobom poszukującym porady. Personel Urzędu powinien być zatrudniony na czas określony.

Po trzecie, zadaniem Urzędu byłoby rozpowszechnianie unijnych narzędzi, programów, mechanizmów i materiałów na temat nienawiści i zapewnienie, by docierały one do instytucji edukacyjnych, instytucji administracyjnych i ogółu społeczeństwa na szczeblu krajowym i regionalnym. W tym celu Urząd zapewni szkolenia dla służb uczestniczących w pierwszych działaniach podejmowanych po zgłoszeniu.

Ponadto Urząd będzie gromadził dane na temat przestępstw z nienawiści w celu opracowania skutecznych działań wychodzących naprzeciw przyszłym potrzebom społeczeństwa.

Uzasadnienie:

Przestępstwa z nienawiści stały się coraz częstsze w naszych spolaryzowanych społeczeństwach, pogarszając dobrostan ludzi. Aby zapobiegać przestępstwom z nienawiści, podejmować działania w odpowiedzi na nie i zapewniać opiekę ofiarom, konieczne jest posiadanie skutecznych instytucji i mechanizmów. Co istotne, u źródeł każdego przestępstwa leży myśl lub słowo. Aby móc edukować w zakresie szacunku i podnosić świadomość, konieczne jest ustanowienie specjalnej instytucji, która zapobiegałaby przestępstwom z nienawiści i wspierała ofiary, tym bardziej, że taki urząd po prostu jeszcze nie istnieje, a jest bardzo potrzebny.

Zalecenie 4: Szkolenie w zakresie tolerancji („T4T”)

Zaleca się, aby UE lepiej informowała o istniejących kursach szkoleniowych na temat przestępstw z nienawiści, nawoływania do nienawiści i komunikacji bez przemocy oraz upowszechniała je wśród określonych grup docelowych. Zasadniczo wszystkie grupy społeczne powinny mieć większą wiedzę i rozwijać umiejętności radzenia sobie z nienawiścią. Uważamy jednak, że szczególnie istotne jest zapewnienie lepszego szkolenia osobom pracującym w sektorze publicznym (np. policji lub pracownikom socjalnym). To właśnie te osoby często jako pierwsze stykają się

z ofiarami i osobami, które doświadczyły nienawiści. Szczególnie ważne jest również, aby urzędnicy służby cywilnej potrafili z należytym wyczuciem podchodzić do danego problemu i poszczególnych osób. Urzędnicy służby cywilnej w państwach członkowskich UE powinni korzystać z regularnej oferty szkoleniowej, w ramach której szkolenia mogą odbywać się zarówno na miejscu, jak i online. Twórcy treści są kolejną ważną grupą docelową, zarówno w roli uczestników, jak i ambasadorów szkoleń. Mają oni duży wpływ na młodsze grupy docelowe, a ich działalność ma efekt opiniotwórczy. Osoby pracujące na stanowiskach publicznych w UE powinny dawać dobry przykład i również przeprowadzać szkolenia. Aby zapewnić dostęp do szkoleń szerszej grupie osób, do popularyzowania szkoleń można zaangażować związki zawodowe lub inne organizacje. Można również zamieszczać ogłoszenia w lokalnej prasie. Uczestnicy otrzymywaliby certyfikat pomyślnego ukończenia szkolenia, dzięki któremu mogliby zademonstrować otoczeniu nabyte uprawnienia do radzenia sobie z nienawiścią.

Uzasadnienie:

U podstaw piramidy nienawiści leżą stereotypy i uprzedzenia, które mamy w głowach. Są one rozpowszechniane poprzez nawoływanie do nienawiści. Dlatego ważne jest, aby dotrzeć do źródła problemu. Szkolenia mają wpływ nie tylko na osoby biorące udział w szkoleniu, ale również na osoby wokół nich. Kursy szkoleniowe są ważnym uzupełnieniem programów kształcenia formalnego (takich jak edukacja w szkole lub na uniwersytecie). UE oferuje już wiele dobrze zweryfikowanych programów i materiałów szkoleniowych, lecz są one trudne do znalezienia. Aby opracowane programy były naprawdę skuteczne i trwałe oraz docierały do grupy docelowej, należy je lepiej reklamować. Istotne jest również skupienie się na osobach z sektora publicznego, ponieważ wciąż zbyt wiele jest przypadków osób poszkodowanych, które miały negatywne doświadczenia z agencjami rządowymi.

Zalecenie 5: Zwiększanie świadomości na temat nienawiści oraz istniejących środków i działań zaradczych w celu przeciwdziałania jej za pomocą kampanii publicznej

Zaleca się, aby UE przeprowadziła kampanię publiczną na temat zagrożeń związanych z nienawiścią, jej przyczyn i środków jej zwalczania (zarówno w internecie, jak i poza nim) w celu podniesienia świadomości i edukowania na temat jej rozpowszechniania i niebezpieczeństw z nią związanych. W ramach tej kampanii informowano by jednocześnie o poszczególnych inicjatywach UE na rzecz zwalczania nienawiści, a także o dostępnych kanałach wsparcia i środkach dla ofiar.

Aby komunikaty przeciwko nienawiści przekazywane w tej kampanii były jak najbardziej skuteczne, zaleca się jasne zdefiniowanie i określenie grup docelowych, podejścia, kanałów i treści. UE powinna:

- skierować kampanię zarówno do szerszego grona odbiorców, jak i do konkretnych i ważnych grup (np. ofiar, sprawców, dzieci);

- opracować komunikaty dostosowane do tych różnych grup i kontekstu różnych państw członkowskich UE, stosując przyjazne i przystępne podejście dostosowane do kontekstu każdego państwa członkowskiego;
- zaakcentować odpowiedzialność wszystkich obywateli Unii za przeciwdziałanie nienawiści, z którą spotykają się w swoim życiu, i podejmowanie działań na rzecz jej zwalczania, dostarczając praktycznych narzędzi i informacji na temat tego, w jaki sposób mogą to robić;
- Należy wykorzystywać zarówno tradycyjne, jak i niekonwencjonalne kanały komunikacji offline i online do rozpowszechniania komunikatów przeciwko nienawiści, aby dotrzeć do różnych grup społecznych za pośrednictwem bardziej skutecznych i przyjaznych dla użytkownika kanałów.
- Należy angażować media tradycyjne i społecznościowe, a także influencerów i ofiary, zarówno w opracowywaniu tych komunikatów, jak i w ich rozpowszechnianiu, aby zapewnić ich większą skuteczność i dotarcie do właściwych osób.

Uzasadnienie:

Chociaż opracowano już różne ramy dotyczące zwalczania nienawiści na poziomie UE, nie zrobiono wystarczająco dużo, aby poinformować obywateli Unii o tych inicjatywach. Większość obywateli Unii nie wie, jakie programy, inicjatywy i przepisy istnieją zarówno na szczeblu unijnym, jak i krajowym. Relacje, wiadomości i debaty na temat nienawiści koncentrują się głównie na przypadkach przejawów nienawiści i na problemach z tym związanych, co wprawdzie jest ważne, ale przedstawia przynębiający i tendencyjny obraz sytuacji. W związku z tym warto również informować o tym, w jaki sposób walczy się z nienawiścią, a także przedstawiać praktyczne sugestie dotyczące tego, co ludzie mogą zrobić, aby się jej przeciwstawić.

Zaleca się przeprowadzenie kampanii podnoszących świadomość zamiast wprowadzania sztywnych przepisów lub kodeksów postępowania dotyczących tego, co influencerom i profesjonalnym kanałom medialnym wolno mówić, ponieważ takie podejście może być postrzegane jako cenzura i może wywołać reakcję i niezadowolenie wśród osób o odmiennych poglądach i szerszego społeczeństwa. Skupienie się na działaniach informacyjnych i podnoszeniu świadomości może pomóc obywatelom zrozumieć znaczenie tego tematu i przygotować ich do włączenia się we wdrażanie rozwiązań i przeciwdziałanie nienawiści w ich własnym życiu.

Specyfikacje:

Grupy docelowe: ważne jest, aby za pośrednictwem tej kampanii uświadamiającej dotrzeć do szerokich kręgów społeczeństwa, aby zmienić opinie publiczne i zapewnić trwałą zmianę opinii i zachowań. Ponadto dzięki temu ludzie, którzy już wyznają wartości sprzeciwiające się nienawiści, będą nadal postępować zgodnie z nimi. Jednocześnie, aby kampanie te były skuteczne i wywarły odpowiednie skutki, ważne jest dostosowanie kampanii i komunikatów do różnych grup docelowych, takich jak ofiary, osoby wspierające, dzieci, rodzice, nauczyciele i sprawcy. Wyjaśniając przyczyny powstawania nienawistnych emocji, można pomóc osobom, które mogą stosować mowę nienawiści lub zachowywać się w sposób nienawistny, w zrozumieniu zarówno ich motywów, jak

i skutków ich działań. Kampanie należy również prowadzić w językach spoza UE, aby dotrzeć do osób, które nie mówią językiem państwa, w którym mieszkają.

Kanały: należy wykorzystać szeroki zestaw kanałów, aby edukować społeczeństwo na temat tego, czym jest zabroniona i szkodliwa mowa nienawiści, oraz na temat promowanych postaw, a także na temat różnych inicjatyw i środków, które już istnieją w UE. Oprócz mediów społecznościowych, kanałów telewizyjnych i produkcji filmowych, w kampanii należy wykorzystać szeroki zestaw kreatywnych, nietypowych i przyciągających uwagę środków offline, w tym billboardy, różne gazety, specjalistyczne publikacje na omawiany temat (potencjalnie bezpłatne), ciężarówka, radio, ekrany w metrze/transportie publicznym, ulotki w supermarketach, gazety, paragony za zakupy (jak w austriackiej kampanii poświęconej przemocy wobec kobiet) i podobne środki. W szczególności można by wyemitować darmowy film na ten temat w całej UE. Innym dobrym podejściem jest angażowanie w kampanie uświadamiające influencerów, takich jak aktorzy, piosenkarze i ludzie mediów, aby dotrzeć do młodszych pokoleń i innych odbiorców przy użyciu odpowiednich dla nich formatów. Ponadto warto współpracować z influencerami, którzy sami są ofiarami nienawiści, przy opracowywaniu i rozpowszechnianiu tych komunikatów.

Treść: aby kampanie były dobrze zaprojektowane, do ich opracowania należy zaangażować specjalistów z różnych sektorów (jak np. reklama i psychologia oraz grupy osób poszkodowanych) oraz zróżnicowaną grupę dyskusyjną składającą się z przedstawicieli różnych grup docelowych, do których kampania ma dotrzeć (osoby poszkodowane, influencerzy, osoby młodsze itp.). Kampanie powinny być dostosowane do różnych rodzajów nienawiści, takich jak nienawiść wobec mniejszości, imigrantów, osób z niepełnosprawnościami, osób LGBTQI+, Romów i Żydów. Muszą być również dostosowane do sytuacji w różnych państwach UE i opierać się na istniejących inicjatywach i środkach. Należy również skupić się na pozytywnych przesłaniach promujących UE bez nienawiści i informujących o istniejących i skutecznych środkach i inicjatywach przeciwko nienawiści. W wiadomościach krajowych powinno być również więcej informacji na temat działań, debat i inicjatyw instytucji Unii.

Podejście: kampania ta powinna być chwytliwa i humorystyczna, aby naprawdę dotrzeć do ludzi i przyczynić się do zmiany ich zachowań (w przeciwieństwie do tego, jak większość obywateli Unii postrzega większość unijnych kampanii). Jej celem powinno być również bardziej bezpośrednie zaangażowanie obywateli. Na przykład UE mogłaby zorganizować publiczne konkursy lub przyznawać nagrody, których celem byłoby włączenie propozycji obywateli dotyczących kreatywnych i skutecznych podejść do kampanii. Ponadto w kampanii należy zachęcać do wolontariatu i zaangażowania obywatelskiego. Zaangażowanie różnych zainteresowanych stron, takich jak osoby zdolne do dzielenia się swoimi osobistymi historiami oraz duże przedsiębiorstwa lub media na zasadzie wolontariatu. Na przykład menedżerowie mogliby współpracować z wrażliwymi grupami społecznymi i kontaktować ze sobą ofiary. Aby osiągnąć te cele, należy zapewnić niezbędne zasoby ludzkie i finansowe. Kampanie mogłyby również koncentrować się na podnoszeniu świadomości wśród zawodników i publiczności w obszarze sportu, angażując kluby, media i polityków w kwestię nawoływania do nienawiści. Zachęca się,

aby stosować bardziej kreatywne, zabawne i chwytliwe podejścia – na przykład można przeprowadzić kampanię z logo „makaron przeciwko nienawiści” z kodem QR odsyłającym do informacji o inicjatywie umieszczonej na opakowaniu makaronu lub opakowaniach innej żywności (alternatywnie na papierze toaletowym), w zależności od najpopularniejszych produktów w każdym państwie członkowskim.

Zalecenie 6: Reklama wspierająca walkę z nienawiścią

Zaleca się rozważenie następującej strategii komunikacji w celu zwalczania nienawiści:

- krótkie wiadomości tekstowe typu opt-in na telefon dotyczące inkluzywności adresowane do wszystkich obywateli (np. otrzymywane co tydzień/miesiąc);
- plakaty na przystankach autobusowych propagujące inkluzywność;
- duże billboardy dla osób zmęczonych mediami społecznościowymi, na przykład wykorzystanie billboardów wyborczych UE do pozytywnego przekazu na temat przeciwdziałania nawoływaniu do nienawiści;
- reklamy Google dotyczące zwalczania nienawiści, pod warunkiem wyrażenia zgody na ich wyświetlanie;
- tworzenie emotikon i memów na potrzeby komunikatów przeciwko nienawiści;
- pozytywne uwagi dodane do istniejących oficjalnych komunikatów (takich jak dokumenty rządowe);
- filmy uświadamiające wyświetlane w telewizji lub w kinach przed filmem (w miarę możliwości należy zadbać o pozytywny przekaz);
- uwzględnienie podczas wydarzeń sportowych (takich jak igrzyska olimpijskie lub mistrzostwa świata w piłce nożnej) występów otwierających, które można wykorzystać do podnoszenia świadomości, np. spot przedstawiający królową Elżbietę II z misiem Paddingtonem promujący igrzyska olimpijskie w Londynie, który zawierał pełnowartościowy/wzruszający przekaz;
- dłuższe filmy odtwarzane podczas wydarzeń sportowych z tzw. „hookiem” polegającym na zaangażowaniu odpowiedniego zawodnika w film (np. piłkarz podczas meczów piłki nożnej);
- kampanie z udziałem popularnych osób/influencerów (takich jak Pommelien w Belgii) w celu podniesienia świadomości na tematy związane z nienawiścią.

Uzasadnienie:

Działania te przyczynią się do:

- zapewnienia zdrowszego i bezpieczniejszego środowiska mediów społecznościowych, stworzenia innego rodzaju mediów społecznościowych, które będą miały bardziej interpersonalny charakter;
- rozwoju zdrowszego, bardziej świadomego i szczęśliwszego społeczeństwa;
- poprawy sytuacji w Europie i zmniejszenia jej polaryzacji;
- uniknięcia eskalacji i nabrania odpowiedniej perspektywy.

Zalecenie 7: Stworzenie ogólnounijnej platformy łączącej informacje, zasoby, środki i systemy wsparcia na rzecz zwalczania nienawiści

Zaleca się stworzenie łatwej w nawigacji i bezpłatnej platformy unijnej oferującej dostęp do materiałów informacyjnych, takich jak definicje, postanowienia, filmy i inne inicjatywy organizacji zajmujących się zwalczaniem nienawiści. Styl i struktura platformy powinny być przyjazne dla użytkownika. W związku z tym może ona zawierać sekcję skierowaną konkretnie do osób młodych, zawierającą informacje na temat kwestii, z którymi mogą się one zetknąć w codziennym życiu, oraz praktyczne wskazówki. Należy skupić się na środkach, które skutecznie pomogły ofiarom, i praktycznych poradach dla osób w całym społeczeństwie, w jaki sposób mogą skutecznie wspierać ofiary, szczególnie w codziennych sytuacjach, w których mogą być świadkami zachowań motywowanych nienawiścią. Ludzie powinni również mieć możliwość nawiązywania kontaktów i wspierania innych osób doświadczających podobnych problemów. Ponadto na platformie można zamieścić definicję problemu, zalecenia i wszystkie istotne materiały europejskiego panelu obywatelskiego na temat przeciwdziałania nienawiści w społeczeństwie.

Aby zapewnić skuteczność platformy, może być ona wspomagana przez sztuczną inteligencję, która pomoże ludziom w bardziej swobodnej interakcji z platformą i znajdowaniu odpowiednich treści, np. może dostarczać wskazówek i zaleceń dla ofiar i sojuszników oraz kierować ich do odpowiednich kanałów i organizacji w celu uzyskania wsparcia. Ponadto platforma mogłaby zawierać pewne opcje umożliwiające użytkownikom przekazywanie konkretnych informacji zwrotnych na temat tego, jakie zasoby były pomocne i jak można je jeszcze ulepszyć.

Co więcej, treści zawarte na tej stronie powinny również zachęcać ludzi do krytycznego myślenia o omawianych problemach, zachęcać ich do tego i umożliwiać im to, zamiast być zbyt restrykcyjne lub pretensjonalne, co mogłoby odstraszać ludzi. Może to być szczególnie istotne, jeżeli chodzi o osoby dopuszczające się mowy nienawiści i wyrażających ją komunikatów lub osoby bardziej podatne na tego rodzaju treści, gdyż może zachęcać je do krytycznego myślenia i gromadzenia wiedzy. Należy zapewnić wsparcie i moderowanie treści, aby zapewnić wolność wypowiedzi, ułatwić konstruktywne debaty, sprawować kontrolę nad treścią i zapobiegać eskalacji.

Duże przedsiębiorstwa z branży mediów społecznościowych mogłyby pomóc we wdrożeniu funkcji, w ramach której użytkownicy są kierowani na platformę w celu znalezienia wsparcia, jeśli uważają, że niektóre posty mogą zawierać mowę nienawiści. Można opracować programy polecające lub systemy nagród, które byłyby połączone z tą stroną internetową, przy czym istotne, aby była ona kreatywna i atrakcyjna dla różnych grup ludności.

Uzasadnienie:

Celem tego zalecenia jest stworzenie platformy, która nie ma stanowić zastąpienia podobnych pomysłów, ale tworzyć bazę danych przydatnych zasobów. W związku z tym platforma ta powinna być połączona z innymi

istniejącymi stronami internetowymi, zasobami dotyczącymi przejawów nienawiści i kanałami wsparcia dla ofiar nienawiści i grup szczególnie wrażliwych, aby była jak najłatwiejsza w obsłudze i jak najbardziej pomocna. Kolejnym celem platformy jest podnoszenie świadomości i zachęcanie do świadomego korzystania z odpowiednich zasobów. Chociaż istnieje wiele różnych inicjatyw, zasobów i kampanii, większość ludzi nie wie, gdzie znaleźć wszystkie te informacje i pomoc. Dzięki jednej centralnej platformie ludzie mogliby uzyskać dostęp do wszystkich tych informacji. Strona internetowa mogłaby również służyć do prowadzenia kampanii uświadamiających.

Prowadzona na platformie bezpośrednia wymiana informacji (np. za pośrednictwem funkcji czatu) mogłaby pomóc ludziom zrozumieć emocje, różnorodne doświadczenia i przeszkody w czasie rzeczywistym w zaciszu własnego domu. Pozwoliłoby to również ofiarom na podzielenie się swoimi doświadczeniami i skontaktowanie się z kimś, kto może pomóc im poczuć się lepiej i tym samym zmniejszyć ich troski.

Jednym z wyzwań związanych z tą platformą jest to, że może być trudno ją wdrożyć i upewnić się, że struktura strony internetowej jest łatwa do zrozumienia, dostępna i intuicyjna dla obywateli. Podobnie, trudno będzie sprawić, by strona była na tyle interesująca dla wielu obywateli Unii, by dobrowolnie ją odwiedzali. Ponadto, chociaż panel jest świadomy wyzwań związanych z utworzeniem takiej strony internetowej we wszystkich potrzebnych językach, jesteśmy przekonani, że byłby to opłaczalny wysiłek. Możliwość podzielenia się osobistymi historiami ofiar na stronie internetowej może sprawić, że doświadczenie to będzie bardziej angażujące pod względem emocjonalnym i wywrze większe skutki. Nienawiść istniała jeszcze przed pojawieniem się internetu, choć mógł on przyczynić się do jej nasilenia, a pojedyncza platforma nie będzie w stanie jej łatwo wyeliminować. Panel uważa jednak, że platforma może być skutecznym sposobem na zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rozpowszechnienia nienawiści, ale także wyposażać ludzi w umiejętność łagodzenia nienawiści i radzenia sobie z nią, zarówno offline, jak i online.

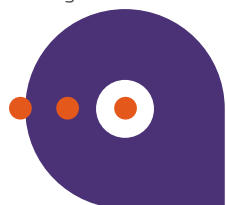
Rola mediów i polityki – zalecenia od 8 do 10

Zalecenie 8: Ustanowienie niezależnego Komitetu Zaufania

Proponujemy utworzenie niezależnego Komitetu Zaufania w celu ustanowienia kodeksu postępowania dla posłów do Parlamentu Europejskiego oraz monitorowania przypadków nawoływania do nienawiści i dezinformacji. Komitet ten powinien składać się z ekspertów z wielu dziedzin (na przykład obywateli, ekspertów prawnych, psychologów, socjologów, organizacji pozarządowych i ekspertów politycznych) i być nadzorowany przez obywateli. Aby zapewnić szeroką reprezentację, obywateli należy wybierać losowo – z uwzględnieniem kryteriów mających na celu zwiększenie reprezentacji wrażliwych grup społecznych. Po ustanowieniu komitet będzie obradował i podejmował decyzje w sprawie kodeksu postępowania, mającego zastosowanie do urzędników i władz publicznych. Kodeks postępowania będzie można modyfikować. Komitet Zaufania będzie wykorzystywał kodeks postępowania do gromadzenia danych, monitorowania wdrażania i opracowywania dalszych wytycznych dotyczących identyfikowania i zwalczania nawoływania do nienawiści. Komitet Zaufania będzie posiadał również oficjalny punkt kontaktowy dla innych obywateli Unii w celu zgłaszania naruszeń i nawoływania do nienawiści, których dopuszczają się politycy. Aby zapewnić pluralizm w komitecie, jego członkowie będą podlegać rotacji. W celu zachowania integralności komitet będzie ściśle przestrzegał zasad przystępowania do Komitetu Zaufania, aby zapobiec konfliktom interesów jego członków.

Uzasadnienie:

Komitet Zaufania, którego zadaniem jest monitorowanie, śledzenie i przygotowywanie wdrażania kodeksu postępowania przeciwko nawoływaniu do nienawiści, jest niezbędny do ochrony osób fizycznych i społeczności przed szkodliwymi skutkami nawoływania do nienawiści, zwłaszcza ze strony urzędników i władz publicznych. Dzięki opracowaniu kompleksowego kodeksu postępowania z uwzględnieniem opinii ekspertów prawnych, psychologów, socjologów, obywateli i innych osób komitet ten może określić jasne wytyczne i oczekiwania dotyczące zachowania. Taki Komitet Zaufania jest niezbędny do odzyskania i wspierania zaufania do instytucji i przedstawicieli. Wdrażając kodeks postępowania i monitorując jego przestrzeganie z myślą o zachowaniu opartym na zaufaniu, zapewnia się większą przejrzystość. Komitet działa niezależnie, w sposób przejrzysty i jest nadzorowany przez obywateli, co zwiększa jego legitymację. Aby być skutecznym, komitet musi mieć dobrze skomponowany, multidyscyplinarny zespół, reprezentujący różne perspektywy i grupy szczególnie wrażliwe.

Zalecenie 9: Wiarygodność, fakty i przejrzystość: weryfikacja i wyjaśnienie źródeł finansowania informacji

Zaleca się zobowiązanie mediów do współpracy z niezależnymi organizacjami weryfikującymi informacje, przejrzystego informowania o źródłach finansowania, zachęcania obywateli do weryfikowania otrzymywanych informacji oraz do ograniczenia wywierania politycznego wpływu przez odbiorców mediów dzięki:

- ustanowieniu rygorystycznych protokołów weryfikacji i certyfikacji informacji w przypadku osób, stowarzyszeń i przedsiębiorstw, które mają cel komercyjny lub które korzystają z funduszy publicznych (np. ujawnienie ich statusu prawnego);
- wspieraniu niezależności mediów w celu zapewnienia większej różnorodności źródeł, informowaniu o finansowaniu badań certyfikacyjnych i beneficjentach rozpowszechnianych informacji;
- organizowaniu kampanii uświadamiających obywatelom znaczenie weryfikacji informacji;
- ograniczeniu liczby mediów, które mogą znaleźć się w posiadaniu jednej osoby lub firmy (radio, telewizja, platformy społecznościowe, gazety itp.);

zapewnieniu społeczeństwu łatwego dostępu do narzędzia „czarnej skrzynki”^{*} (ang. Black Box), które musi być obowiązkowe w przypadku osób lub przedsiębiorstw mających cel komercyjny lub finansowanych przez stronę trzecią; takie osoby lub przedsiębiorstwa będą karane w zależności od ich globalnych obrotów w przypadku dobrowolnego rozpowszechniania fałszywych informacji/nawoływania do nienawiści.

Uzasadnienie:

Rozprzestrzenianie się dezinformacji pogłębia podziały i nasila nienawiść w naszym społeczeństwie. Dzięki zagwarantowaniu weryfikacji informacji przez niezależne organy i finansowaniu niezależnych mediów możemy ograniczyć nieporozumienia i manipulacje. Zapewnienie przez media odnoszące korzyści z rozpowszechniania informacji przejrzystości w zakresie źródeł finansowania wzmacnia zaufanie opinii publicznej do mediów. Ponadto zachęcanie obywateli do traktowania otrzymywanych informacji w sposób bardziej dociekliwy i krytyczny ma zasadnicze znaczenie dla budowania bardziej świadomego i stabilnego społeczeństwa w obliczu dezinformacji. Podejścia te przyczyniają się do budowania bardziej zjednoczonego społeczeństwa i zapewniają pluralizm opinii w przestrzeni medialnej.

^{*} „Czarna skrzynka” przeciwko Mediapart we Francji: przejrzystość źródeł, proces weryfikacji, metodyka badań, konteksty i ograniczenia, własność mediów i finansowanie mediów.

Zalecenie 10: Europa wychodzi naprzeciw potrzebom obywateli: media partycypacyjne dla obywateli

Zaleca się zwiększenie udziału obywateli w celu legitymizacji treści medialnych i wspierania wspólnej kultury opartej na wzajemności i szacunku, która sprzyja eliminowaniu nienawiści. Taki udział obejmowałby trzy wzajemnie uzupełniające się kanały, a mianowicie:

media partycypacyjne, w których obywatele uczestniczą w podejmowaniu decyzji redakcyjnych. System ten byłby oparty na istniejących sieciach i przedsiębiorstwach, zarówno publicznych, jak i prywatnych, które będą zachęcane do publikowania wysokiej jakości informacji za pomocą nowych funduszy. Szczególne znaczenie będą miały kanały lokalne, jako najbliższe obywatelom, a także panele obywatelskie na szczeblu lokalnym i krajowym, aby zrozumieć ich priorytety w przedmiotowych dziedzinach;

forum debat w postaci kanału mediów społecznościowych z angażującą i przyjazną dla użytkownika aplikacją podlegającą zasadom przejrzystości;

internetowe, oparte na współpracy repozytorium, w którym przechowywane są wysokiej jakości wiadomości i dyskusje umożliwiające obywatelom Unii budowanie wspólnej historii na rzecz edukacji młodzieży i stopniowego postępu w kluczowych dla przyszłości UE tematach.

Celem tego systemu będzie przekazywanie wartości UE w zakresie przeciwdziałania mowie nienawiści, uprzednio zdefiniowanych we wspólnej karcie. Przechowywane treści będą weryfikowane przez organ pełniący funkcję rzecznika praw obywatelskich i komitet etyczny, aby zapewnić ich zgodność z tymi wartościami; należy również rozważyć możliwość wykorzystania sztucznej inteligencji. Ponadto wdrożenie tego systemu będzie monitorowane przez wybrany komitet złożony z obywateli, który zadba o to, by wybory redakcyjne nie były narzucane przez interesy gospodarcze lub ideologiczne.

Uzasadnienie:

Zalecenie to jest ważne, ponieważ dotyczy bezpośredniego udziału obywateli Unii, legitymizując w ten sposób same instytucje Unii w ramach demokracji bezpośredniej. Umożliwi to obywatelom znalezienie pożądaných informacji bez ulegania wpływowi politycznym, na przykład mającym skłonić ich do poparcia rządu krajowego. Szczególną uwagę poświęca się osobom młodszym, ponieważ opisany system medialny uwzględni również środki komunikacji, które są im bliższe niż tradycyjne kanały telewizyjne. Podobnie można włączać dzieci poprzez dostosowane treści, takie jak kursy edukacyjne lub gry, w zależności od ich wieku. Uważamy, że system ten jest ważny dla całkowitego wyeliminowania dezinformacji i nawoływania do nienawiści, ponieważ będzie to platforma medialna, która nie będzie przekazywać wiadomości szerzących nienawiść. Zdajemy sobie sprawę, że istnieje ryzyko, że ludzie nie będą korzystać z tego systemu, dlatego konieczne będzie zapewnienie, aby był on atrakcyjny i angażujący dzięki zainwestowaniu w niego wystarczających środków.

Technologie cyfrowe – zalecenia od 11 do 14

Zalecenie 11: Kampanie uświadamiające: promowanie zróżnicowanych perspektyw w mediach społecznościowych

Aby walczyć z radykalizacją postaw w internecie, zaleca się zobowiązanie platform mediów społecznościowych do zróżnicowania treści wyświetlanych użytkownikom. Algorytmy często przyczyniają się do powstawania tzw. „echo chambers” (dosł. komory pogłosowe), co prowadzi do promowania tendencyjnych treści i zawężania horyzontów użytkowników. Dostosowując algorytmy tak, aby prezentowały szerszy zakres punktów widzenia, można zapobiec dominacji jakiegokolwiek pojedynczej perspektywy i promować bardziej zrównoważone rozumienie tematów.

W jaki sposób? Proponowane rozwiązanie gwarantuje, że gdy użytkownicy oglądają treści zawierające skrajne opinie, algorytm wyświetli następnie treści o przeciwnych punktach widzenia. Takie podejście zachęca użytkowników do zapoznania się z bardziej zróżnicowaną i wszechstronną narracją, skutecznie przełamując izolujące ich obecnie „bańki” treści.

Strategia ta pozwala nie tylko zmniejszyć ryzyko radykalizacji postaw, ale także wspiera krytyczne myślenie i empatię, eksponując użytkowników na zróżnicowane opinie. Dzięki tej zmianie media społecznościowe staną się przestrzenią bogatszą w informacje i bardziej zrównoważoną, przyczyniając się do zdrowszego środowiska online dla wszystkich.

Uzasadnienie:

Należy poprawić krytyczne myślenie: prezentowanie użytkownikom różnorodnych perspektyw sprzyja krytycznemu myśleniu i zachęca ludzi do dokładniejszej oceny informacji, zmniejszając podatność na radykalne ideologie.

Należy ograniczać polaryzację: wyeliminowanie zjawiska kabin pogłosowych może przyczynić się do zmniejszenia polaryzacji społecznej, propagując dialog i zrozumienie między różnymi grupami.

Należy dobrze informować opinię publiczną: bardziej zrównoważona podaż informacji gwarantuje, że opinia publiczna jest lepiej poinformowana o różnych kwestiach, co prowadzi do bardziej zróżnicowanych dyskusji i podejmowania bardziej świadomych decyzji.

Należy zadbać o zdrowie psychiczne: konsumowanie różnorodnych treści może zmniejszyć niepokój i stres, jakie wywołują powtarzające się i potencjalnie kontrowersyjne informacje.

Należy wzmocnić demokrację: społeczeństwo, które ma styczność z różnorodnymi punktami widzenia, jest lepiej przygotowane do angażowania się w procesy demokratyczne, wspierając zdrowszą i bardziej stabilną demokrację.

Wdrożenie tego zalecenia przyczyni się do tego, że media społecznościowe staną się platformą edukacji i konstruktywnego dyskursu, ostatecznie prowadząc do powstania bardziej świadomego, spójnego i empatycznego społeczeństwa.

Zalecenie 12: Przeciwdziałanie anonimowości w internecie w celu zwalczania nienawiści

Zaleca się uregulowanie zasad anonimowości w internecie, aby zapewnić skuteczniejsze śledzenie, ściganie i pociąganie do odpowiedzialności przez odpowiednie organy osób dopuszczających się nienawistnych wypowiedzi.

W związku z powyższym:

UE i państwa członkowskie powinny egzekwować stosowanie istniejących i przyszłych regulacji i przepisów;

- należy ustanowić system uwierzytelniania tożsamości na poziomie każdego państwa członkowskiego, w którym minimalne informacje niezbędne do zidentyfikowania osoby są gromadzone za pośrednictwem portalu rządowego. Rozwiązanie to powinno być stopniowo harmonizowane na poziomie państw członkowskich UE;
- zaleca się wprowadzenie wymogu, aby najważniejsze platformy mediów społecznościowych ściśle współpracowały z organami europejskimi i krajowymi w zakresie stosowania istniejących i przyszłych przepisów oraz korzystania z systemu uwierzytelniania tożsamości;
- należy zwiększać świadomość użytkowników online w zakresie ich odpowiedzialności podczas zamieszczania treści za pośrednictwem nowej Europejskiej Karty Postępowania, wdrożonej przez najważniejsze platformy mediów społecznościowych, a także przez podmioty publiczne, szkoły i grupy społeczne.

Uzasadnienie:

Zalecenie to jest ważne, ponieważ obserwuje się znaczący wzrost liczby przypadków nawoływania do nienawiści, zwłaszcza w internecie. Uregulowanie zasad dotyczących anonimowości ułatwiłoby identyfikację i pociąganie do odpowiedzialności osób dopuszczających się szerzenia nienawiści w sieci.

Anonimowość należy jednak chronić w świetle obecnego rozumienia wolności słowa, gwarantując swobodną wymianę poglądów i opinii w internecie.

Zalecenie 13: Unijna karta bezpiecznego korzystania z internetu

Zaleca się wprowadzenie unijnej karty bezpiecznego korzystania z internetu dla dzieci w wieku od 8 lat. Karta ta byłaby również dostępna w wersji dostosowanej do starszych grup wiekowych. Dzięki tej karcie dzieci zdobędą umiejętności potrzebne do samodzielnego i bezpiecznego poruszania się po internecie oraz radzenia sobie z nienawistnymi treściami online. Podczas szkolenia prowadzonego przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego w szkołach dzieci poznają dostosowane do ich wieku odpowiedzi między innymi na następujące pytania:

- Jak mogę rozpoznać treści szerzące mowę nienawiści i jak na nie reagować?
- Na co muszę uważać, aby uniknąć (nieświadomego) rozpowszechniania treści szerzących mowę nienawiści?

- Do kogo mogę się zwrócić, jeżeli stanę się ofiarą nienawiści?
- Gdzie leżą granice prywatności?

Szkolenia powinny być zabawne i dostosowane do wieku. Należy zapewnić wsparcie trenerom (organizacje społeczeństwa obywatelskiego, organizacje pozarządowe itp.) w postaci odpowiedniego i niezbędnego finansowania ze strony UE i państw członkowskich. Trenerzy powinni również otrzymać wspólne standardy terminologiczne. Po ukończeniu szkolenia dzieci otrzymają unijną kartę bezpiecznego korzystania z internetu. Na poziomie krajowym należy zaangażować rodziców i nauczycieli w propagowanie i wdrażanie karty (biorąc pod uwagę jej dobrowolny charakter), natomiast na poziomie UE propagowanie unijnej karty bezpiecznego korzystania z internetu powinno być obowiązkowe we wszystkich państwach członkowskich. Ponadto należy sprawdzić, czy dostęp do niektórych treści w internecie mógłby być powiązany z uzyskaniem prawa jazdy. Młodzież, która uzyskała prawo jazdy, powinna mieć również możliwość nawiązywania kontaktów online z rówieśnikami z całej UE.

Uzasadnienie:

Uznaliśmy ten pomysł za skuteczny, ponieważ zwłaszcza młodsze dzieci byłyby dumne z posiadania unijnej karty bezpiecznego korzystania z internetu (jak w przypadku karty rowerowej). Karta stanowi również wsparcie dla rodziców, którzy często nie mają odpowiednich umiejętności, aby przygotować swoje dzieci do bezpiecznego korzystania z internetu. Mogą oni również powiązać różne warunki związane z uzyskaniem karty (np. dostęp do określonej gry online). Ponadto wprowadzenie unijnej karty bezpiecznego korzystania z internetu zapewni niskoprogową wymianę międzykulturową między dziećmi w Europie, co z kolei przyczynia się do propagowania tolerancji i empatii.

Zalecenie 14: Moderowanie treści oparte na sztucznej inteligencji: ochrona mediów społecznościowych przed nawoływaniem do nienawiści

Zaleca się opracowanie narzędzia opartego na sztucznej inteligencji do wykrywania nielegalnego nawoływania do nienawiści na platformach mediów społecznościowych, zapewniającego zgodność z normami UE. Narzędzie to miałyby działać w następujący sposób:

Wykrywanie i oznaczanie:

- wykrywa nawoływanie do nienawiści na podstawie unijnej definicji nielegalnego nawoływania do nienawiści;
- oznacza posty, które mogą zawierać nawoływanie do nienawiści, i informuje o tym ich twórcę;
- oznaczone posty są sprawdzane przez moderatora w ciągu 24 godzin;
- posty mieszczące się w ramach wolności słowa są publikowane;
- posty zawierające nielegalne nawoływanie do nienawiści zostają przekazane władzom w celu ścigania, a następnie usuwane.

Wykrywanie przed opublikowaniem:

- wykrywa nawoływanie do nienawiści przed opublikowaniem treści;
- powiadamia twórców w przypadku podejrzenia, że ich posty zawierają nielegalne nawoływanie do nienawiści;
- umożliwia twórcom poprawienie treści lub ostatecznie dopuszcza jej publikację;
- jeśli treść zostanie opublikowana, pozostaje oznaczona do czasu sprawdzenia przez człowieka, z ostrzeżeniem o legalności i konsekwencjach publikowania treści nawołujących do nienawiści.
- Obowiązkowe wdrożenie tego narzędzia w mediach społecznościowych w UE przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa w internecie, ochrony zmarginalizowanych społeczności i zapewnienia zgodności z przepisami dotyczącymi zwalczania nawoływania do nienawiści, sprzyjając kształtowaniu bardziej szanującego się środowiska cyfrowego.

Uzasadnienie:

Wzmocniona ochrona: opisane narzędzie oparte na sztucznej inteligencji zapewnia solidną ochronę marginalizowanym grupom dzięki wykrywaniu i łagodzeniu mowy nienawiści, zanim zdąży ona wyrządzić szkody. Dzięki szybkiej identyfikacji i usuwaniu nielegalnych treści środowisko online staje się bezpieczniejsze.

Skuteczność i dokładność: połączenie wykrywania przez sztuczną inteligencję i weryfikacji przez człowieka zapewnia wysoką dokładność w identyfikowaniu nawoływania do nienawiści przy jednoczesnym poszanowaniu wolności słowa. 24-godzinny proces weryfikacji zapewnia równowagę między szybkością i dokładnością, minimalizując rozprzestrzenianie się szkodliwych treści.

Odpowiedzialność: powiadamiając twórców treści o potencjalnym nawoływaniu do nienawiści i konsekwencjach prawnych, narzędzie umożliwia szerzenie odpowiedzialności i świadomości. Użytkownicy są informowani o tym, co stanowi nielegalne nawoływanie do nienawiści, co sprzyja bardziej przemyślanej i pełnej szacunku komunikacji.

Środki zapobiegawcze: wykrywanie przed publikacją pozwala użytkownikom na korektę potencjalnie szkodliwych treści, zanim zostaną one opublikowane. To proaktywne podejście pomaga zapobiegać rozprzestrzenianiu się nawoływania do nienawiści, zmniejszając potrzebę podejmowania działań karnych i wspierając kulturę szacunku.

Zgodność z prawem: zapewnienie, aby platformy mediów społecznościowych przestrzegały unijnych przepisów dotyczących nawoływania do nienawiści, tworzy jednolity standard w całej przestrzeni cyfrowej. Ta harmonizacja przepisów upraszcza egzekwowanie prawa i wzmacnia ramy prawne przeciwko nawoływaniu do nienawiści w internecie.

Pozytywne przemiany społeczne: wdrożenie omawianego narzędzia pomoże społeczeństwu stać się bardziej inkluzywnym i pełnym szacunku. Ograniczanie rozpowszechnienia nawoływania do nienawiści zachęca do prezentowania różnorodnych poglądów i perspektyw, zwiększając spójność społeczną i wzajemne zrozumienie.

Ogólnie rzecz biorąc, omawiane narzędzie oparte na sztucznej inteligencji stanowi znaczący krok w kierunku stworzenia bezpieczniejszego i pełnego szacunku środowiska online, łączącego interakcje cyfrowe z wartościami inkluzywności i godności.

Edukacja – zalecenia od 15 do 17

Zalecenie 15: Krzewienie kultury debaty w szkołach inspirowane panelami obywatelskimi

Zaleca się organizowanie mini-debat w szkole, takich jak „mini panel obywatelski”, w czasie zajęć szkolnych. Najskuteczniejszym sposobem na zaangażowanie dzieci w debatę (a nie tworzenie „klasy obywatelskiej”) jest realizacja inicjatywy w bezpiecznym środowisku, przy wsparciu grona pedagogicznego: np. opiekunów, asystentów i nauczycieli. Na przykład zorganizowanie debaty na temat posiłków w stołówce, ze zwróceniem uwagi na zwyczaję różnych religii, jest sposobem na zainicjowanie dyskusji opartej na konkretnych tematach, które mają wpływ na dzieci każdego dnia, oraz na skorzystanie z wiedzy osób w szkole, takich jak pracownicy stołówki i kucharze. Można zwrócić się również do osób pochodzących z różnych środowisk, które nie są ściśle związane z sektorem edukacji (np. policja), aby opowiedziały dzieciom o swojej pracy. Jeśli chodzi o tematy poruszane w tych debatach, warto bezpośrednio skonsultować z dziećmi, na jaki temat chcą pogłębić swoją wiedzę. Dzieci mogą dyskutować na każdy temat, o ile jest on odpowiedni i dostosowany do ich poziomu. Aby zapewnić udział w tym doświadczeniu i kulturze debaty w całej Unii Europejskiej, można rozwijać skuteczną współpracę partnerską między szkołami. Na przykład podczas wymiany delegacji szkół, którzy wzięli udział w debacie, mogliby podróżować i dzielić się swoimi doświadczeniami i punktami widzenia z innymi

delegatami szkół z krajów europejskich. „Wyniki” tych debat mogłyby zasilić platformę obywatelską dla dzieci.

Uzasadnienie:

Osoby młode są bardziej otwarte i zdolne do akceptowania różnych punktów widzenia, co jest kluczowym aspektem walki z nienawiścią. W związku z tym konieczne jest uświadamianie dzieci (od 6 do 16 roku życia) na temat kultury obywatelskiej i zaangażowania obywatelskiego w szkole. Takie „paneje” organizowane w szkołach powinny być narzędziem szkoleniowym dla dzieci. Kultura uczestnictwa i umiejętności rozwinięte podczas tych debat mogą być przydatne przez całe życie. Programy partnerskie między szkołami mogą być skuteczne, ponieważ nie zmieniają całkowicie programów edukacyjnych państw członkowskich, ale wdrażają wspólną inicjatywę mającą na celu zwiększenie krytycznego myślenia i zrozumienia wśród europejskich dzieci.

Zalecenie 16: Wzmocnienie umiejętności społecznych i emocjonalnych dzieci i młodzieży w celu zapobiegania zagrożeniom

Apelujemy o wdrożenie krótko- i średnioterminowych środków mających na celu wzmocnienie umiejętności emocjonalnych i społecznych dzieci. W tym celu zaleca się urozmaicenie środowiska edukacyjnego w szkołach i oferowanie zajęć takich jak kółka teatralne, warsztaty artystyczne, ćwiczenia z komunikacji bez przemocy i edukacja obywatelska w szkołach i ich najbliższym otoczeniu, aby uczyć krytycznego myślenia, empatii i umiejętności emocjonalnych. W perspektywie krótkoterminowej postulujemy przeprowadzenie większej liczby dokładniejszych badań na temat skutków proponowanych przez nas działań mających na celu zapobieganie nienawiści. W perspektywie krótko- i średnioterminowej apelujemy o zmianę priorytetów programów takich jak ERASMUS+, CERV czy programy finansowane z funduszy strukturalnych UE w celu wspierania działań zapobiegających nienawiści w szkołach i w ich otoczeniu. Komisja Europejska powinna aktywnie sygnalizować te priorytety i szeroko o nich informować (np. poprzez formułowanie zaleceń dla państw członkowskich i zaproszeń do składania projektów) oraz współpracować z UNESCO i Radą Europy w celu synchronizacji z ich odpowiednimi programami. Szkoły, nauczyciele i podmioty lokalne mogłyby następnie wykorzystać te fundusze do realizacji działań. Aby zwiększyć włączenie społeczne, działania powinny być bezpłatne dla wszystkich. Apelujemy, aby po upływie około 5 lat przeprowadzić odpowiednią ocenę tych działań, aby ponownie je przeanalizować i zdecydować, czy były one skuteczne. Mogłoby to doprowadzić do zwiększenia zdolności UE w zakresie zapobiegania nienawiści w szkołach.

Uzasadnienie:

W obecnym systemie edukacji kwestie umiejętności emocjonalnych i społecznych nie są traktowane wystarczająco poważnie. Szkoły są również miejscem, w którym doświadczają się nienawiści. Dzieci nie są dobrze przygotowane do roli dorosłych, którzy są świadomi

swoich emocji. Szkoły są miejscem, do którego chodzą wszystkie dzieci i gdzie mogą nauczyć się, jak żyć razem. Stworzenie dobrej atmosfery do nauki jest najlepszym sposobem na zapobieganie nienawiści. Poznanie siebie i innych pozwala wykształcić bardziej krytyczne i samokrytyczne myślenie oraz większą tolerancję. Zajęcia takie jak teatr, taniec, komunikacja bez przemocy to dobre sposoby na zdobycie tych umiejętności.

Zalecenie 17: Edukacja dla każdego pokolenia każdego narodu na temat komunikacji bez przemocy

Zaleca się: w perspektywie krótkoterminowej – opracowanie wytycznych dotyczących komunikacji bez przemocy (zainspirowanych dokumentami takimi jak podręcznik „From Hate Speech to Non-Violent Communication” [Od nawoływania do nienawiści do komunikacji bez przemocy]) dostosowanych do materiałów edukacyjnych dla młodzieży i dorosłych;

- w perspektywie średnioterminowej – przygotowanie przez państwa członkowskie kursów komunikacji bez przemocy, które będą uzupełnieniem pakietu zasiłków dla bezrobotnych w przypadku dorosłych;
- w perspektywie średnioterminowej – przygotowanie przez państwa członkowskie materiałów edukacyjnych dla pracowników;
- w perspektywie krótkoterminowej – przygotowanie przez UE nagrań wideo na temat trzech koncepcji (TOLERANCJI – DOBROCI – WYBACZENIA) w treściach medialnych;
- w perspektywie średnioterminowej – opracowanie przez szkoły możliwości edukacyjnych w zakresie komunikacji bez przemocy skierowanych do rodziców (np. w szkołach);
- w perspektywie średnio- i długoterminowej – przyjęcie przez UE domyślnej interpretacji tekstów (np. szkolenia i egzaminy): komunikacja bez przemocy powinna być domyślnie zakorzeniona w naszym języku;
- w perspektywie długoterminowej – uwzględnienie przez państwa członkowskie metodyki porozumiewania się bez przemocy w procesach reintegracji więźniów.

Uzasadnienie:

Komunikacja jest jednym z najważniejszych sposobów na bycie zrozumianym w życiu, ale każdy musi sam wykształcić tę umiejętność. Jej opanowanie pozwoli znacznie zmniejszyć liczbę konfliktów i sporów między ludźmi. Komunikacja daje świadomość własnych uczuć, pozwala na introspekcję i wyzwala współczucie dla innych. Poprawa komunikacji przyczyniłaby się do zmniejszenia skali nienawiści w Europie. Obecnie jej poziom jest szczytowy, lecz po wprowadzeniu tego rozwiązania powinniśmy zaobserwować jej spadek. Lepsza komunikacja prowadzi do lepszej współpracy, co z kolei przyczyniłoby się do większej jedności Europy.

Zaangażowanie obywateli i włączenie społeczne – zalecenia od 18 do 21

Zalecenie 18: Ustanowienie europejskich paneli obywatelskich dla osób młodych (w wieku 16–25 lat) w celu przeciwdziałania nienawiści

Proces wyboru do europejskich paneli obywatelskich dla osób młodych powinien być losowy, tak jak ma to miejsce w przypadku obecnych europejskich paneli obywatelskich, ponieważ zapewnia to reprezentację różnych grup. W ramach paneli powinny być poruszane tematy związane z wyzwaniem i możliwościami stojącymi przed osobami młodymi (np. zastraszanie, tolerancja, szacunek, stereotypy i włączenie społeczne). Panele te powinny angażować osoby młode jako ekspertów w celu lepszego zrozumienia kluczowych problemów i wzmocnienia ich opinii na poziomie UE. Na przykład osoby młode działające w stowarzyszeniach na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji lub integracji migrantów mogłyby działać w panelu dla osób młodych w charakterze „ekspertów” i „zasobów”. Panele te należy upowszechniać na platformie zaangażowania obywatelskiego (którą należy ponownie przeanalizować, uczynić bardziej interaktywną i atrakcyjniejszą oraz lepiej ją promować).

Uzasadnienie:

Osoby młode często nie interesują się polityką i uczestniczą w wyborach w coraz mniejszym stopniu. Ich przedstawiciele polityczni (czy to na szczeblu krajowym, czy europejskim) są wybierani przez osoby starsze. Zainteresowanie się debatą polityczną, poznanie działań Unii Europejskiej i uczestnictwo w europejskim panelu obywatelskim, takim jak nasz, może być interesującym narzędziem wspierającym trwalsze zaangażowanie. Poziom europejski ma kluczowe znaczenie, ponieważ w wielu państwach członkowskich wizja Unii Europejskiej sprowadza się do koncepcji „Bruksela decyduje”. Brukselę postrzega się jako „szefa, który narzuca wiele zasad”. Eksperymentowanie z panelem obywatelskim pozwoliłoby osobom młodym poczuć się bliżej Europy i innych młodych Europejczyków. Ponieważ to właśnie osoby młode są jednymi z głównych ofiar nienawiści, niezwykle ważne jest, aby skupić się właśnie na nich.

Zalecenie 19: Rozwój wolontariatu obywatelskiego w społecznościach lokalnych dla dorosłych

Należy przewidzieć czas na udział w tych działaniach wolontariackich, na przykład poprzez płatne urlopy przeznaczone specjalnie na zaangażowanie obywatelskie. Należy przy tym wziąć pod uwagę osoby samozatrudnione. Korzyści ekonomiczne mogą być świetnym bodźcem do zwiększenia zaangażowania obywatelskiego wśród różnych kategorii osób (np. obniżenie podatków). Ponadto należy upowszechniać informacje na temat znaczenia inicjatyw lokalnych na poziomie UE: UE mogłaby zachęcać do podejmowania

lokalnych inicjatyw w całej Europie i wspierać je, zapewniając doświadczenie i wsparcie finansowe. Czas trwania wolontariatu byłby krótszy niż program Erasmus dla pracowników lub osób samozatrudnionych (np. tydzień).

Uzasadnienie:

Działania na rzecz zwalczania nienawiści na poziomie lokalnym są bardzo ważne, a społeczności lokalne są cennym wsparciem dla zachowania spójności społecznej. Na przykład wolontariat w stowarzyszeniach promujących integrację powinien być dostępny dla osób ze wszystkich grup wiekowych. Unia Europejska mogłaby wspierać te inicjatywy na rzecz zwalczania nienawiści na szczeblu lokalnym i umożliwić wymianę doświadczeń między różnymi podmiotami lokalnymi.

Zalecenie 20: Pomoc w odzyskaniu sensu życia

Zaleca się, aby UE zachęcała do tworzenia przestrzeni wspólnotowych w celu wspierania osób zmarginalizowanych. Pomoc ta może być wielokierunkowa, w zależności od potrzeb. Zaleca się, aby zapewnić ludziom możliwość znalezienia pracy, jako formę zyskania osobistej autonomii i stabilności, przy jednoczesnym zapewnieniu szczególnego wsparcia dla tych grup, które mają większe trudności z dostępem do rynku pracy, na przykład osób z niepełnosprawnościami, uchodźców, osób bezdomnych, osób wykorzystywanych itp. Konkretna pomoc w tych przypadkach może polegać na przygotowaniu się do ubiegania się o pracę lub rozmów kwalifikacyjnych, zapewnieniu możliwości zadbania o higienę i uzyskania odpowiedniego ubrania do pracy.

Tego rodzaju inicjatywy kierowane przez społeczność mogłyby być finansowane ze środków publicznych, przy jednoczesnym wykorzystaniu sieci solidarnościowych i inicjatyw wolontariackich, które już istnieją w danej wspólnocie, tak aby inwestycje finansowe były zrównoważone dla budżetów publicznych. Należy zobowiązać się do utrzymania długoterminowych warunków finansowania ośrodków.

Wspomniane inicjatywy oparte na solidarności i wsparciu powinny obejmować dwie potrzeby: z jednej strony, zapewnienie specjalistycznej pomocy konkretnym grupom, które mogą mieć szczególne potrzeby, a z drugiej strony, pozostawanie otwartym na różnorodnie zmarginalizowane grupy bez tworzenia skali priorytetów lub preferencji, które mogą prowadzić do pogłębienia nienawiści i dyskryminacji.

W ośrodkach tych można uzyskać konkretną i natychmiastową pomoc w zależności od indywidualnych przypadków, przy wsparciu odpowiednio przeszkolonych wolontariuszy lub specjalistów, którzy mogą kierować ludzi do miejsc, w których mogą otrzymać konkretną pomoc. Pomoc można kierować nie tylko do osób z grup zmarginalizowanych, ale do każdej osoby w trudnej sytuacji życiowej, w której może potrzebować wsparcia.

W takich ośrodkach wspólnotowych można również organizować warsztaty, zajęcia, wymiany międzykulturowe, wydarzenia i uroczystości, które pomagają stworzyć poczucie wspólnoty i przezwyciężyć bariery związane z dyskryminacją. Przestrzenie te powinny być ukierunkowane na człowieka, tj. sprawiać, by ludzie wiedzieli, że są w nich mile widziani, i czuli się tam swobodnie.

Ośrodek, który zapewnia pomoc, i beneficjenta, który musi osiągnąć uzgodnione wyniki w określonych ramach czasowych, powinno łączyć wzajemne zobowiązanie. W szczególnych przypadkach potrzeba więcej czasu na rozwiązanie problemu, co oceniają eksperci indywidualnie dla każdego przypadku.

Uzasadnienie:

Ośrodki wspólnotowe mają istotne znaczenie, ponieważ uczęszczając do nich, ludzie uzyskują dużo wsparcia. Byłyby one nowatorskie, dawałyby nadzieję i inspirację. Mogłyby wywierać dobry wpływ na zdrowie psychiczne, pomagać ludziom borykającym się z problemami w domu, zapewniać dach nad głową wszystkim osobom w trudnej sytuacji, dla których takie rozwiązanie może być pomocne, umożliwić korzystanie z podstawowego prawa do godnego życia i pomóc ludziom odnaleźć sens życia. Jest to o tyle istotne, ponieważ ludzie mogą wzajemnie na siebie wpływać, budować relacje i rozumieć swoje problemy. Ludzie nie czuliby się stygmatyzowani ani napiętnowani. Należy na nowo odnaleźć w sobie człowieczeństwo (a nie tylko przyspieszać rozwój technologii ze szkodą dla humanizacji). Ludziom potrzebne są możliwości, a to zalecenie może stworzyć możliwości zatrudnienia.

Wdrożenie tego zalecenia może sprzyjać kształtowaniu się bardziej inkluzywnego, sprawiedliwego, egalitarnego, świadomego i empatycznego społeczeństwa, w którym każdy może w równym stopniu uczestniczyć w życiu społecznym i w którym nie normalizujemy takich kwestii jak ubóstwo i bezdomność, ponieważ wywołują one nienawiść.

To zalecenie może pomóc społeczeństwu na poziomie oddolnym. Jeśli chodzi o skutki, globalne problemy należy rozwiązywać na poziomie globalnym. Efekty takiego podejścia byłyby odczuwalne lokalnie, zanim problemy zdołałyby się rozwinąć.

Ryzyko istnieje, jeśli pracownicy socjalni nie są przygotowani do wykonywania tej pracy i jeśli pomysł nie jest dobrze zaprojektowany. Inne rodzaje ryzyka mogą mieć charakter finansowy, językowy lub związany z integracją.

Zalecenie 21: Troska o ludzi: przeciwdziałanie nierównościom społecznym w walce z nienawiścią w UE

Jak wskazano w opisie problemu, nierówność społeczna stanowi jeden z głównych czynników/jedną z głównych przyczyn nienawiści w naszym społeczeństwie. Pomimo jej znaczenia, instytucje Unii i państwa członkowskie nie zajęły się odpowiednio tym problemem, podkreślając potrzebę kompleksowych badań finansowanych przez UE w celu zidentyfikowania i wyeliminowania powiązań między nierównościami społecznymi a nienawiścią.

Zrozumienie tych powiązań jest niezbędne do opracowania skutecznych polityk i interwencji. Bez solidnych dowodów empirycznych, opartych na danych jakościowych i ilościowych, starania na rzecz zwalczania nierówności społecznych mogą być niewłaściwie ukierunkowane lub nieskuteczne. Zaangażowanie organizacji społecznych w gromadzenie danych gwarantuje, że dane odzwierciedlają rzeczywistość osób najbardziej dotkniętych nierównościami, zapewniając dokładniejsze i bardziej odpowiednie podstawy do badań z podejściem oddolnym. Ciągłe publikowane ustalenia w tym zakresie będą odpowiednim źródłem informacji na potrzeby bieżących działań i ich dostosowywania. Wyniki badań można wykorzystać podczas kampanii uświadamiających.

Uzasadnienie:

Opracowanie wytycznych i kampanii opartych na dogłębnych badaniach pozwala podejmować ukierunkowane działania mające na celu znalezienie rozwiązań konkretnych powodów, dla których nierówności społeczne sprzyjają nienawiści. Takie strategiczne podejście może znacznie zmniejszyć napięcia społeczne i promować spójność społeczną, a także umożliwić zmiany systemowe.

Gromadzenie danych na temat wpływu pozytywnych środków i stałe publikowanie ustaleń sprzyja przejrzystości i odpowiedzialności. Proces ten nie tylko dostarcza informacji decydentom i zainteresowanym stronom, ale także sprzyja wzrostowi zaufania społecznego i zachęca do podejmowania wspólnych działań na rzecz zwalczania nierówności społecznych.

Ustanowienie standardów dotyczących zweryfikowanych, wiarygodnych danych i zharmonizowanej metodyki, w tym zarówno osobistych opinii, jak i danych ilościowych i jakościowych, zapewnia wiarygodność i kompleksowość badań.

Przeciwdziałanie nierównościami społecznymi poprzez kompleksowe badania i gromadzenie danych ma kluczowe znaczenie dla łagodzenia nienawiści i wspierania budowania bardziej spójnego społeczeństwa w UE. Takie podejście zapewnia niezbędną wiedzę i narzędzia do opracowania skutecznych polityk i interwencji, co ostatecznie przyczynia się do powstania bardziej sprawiedliwego i harmonijnego społeczeństwa.

4.2.1. Ocena zaleceń

Ostatniego dnia panelu do uczestników zwrócono się o ocenę każdego z 21 zaleceń. Poniżej przedstawiono wyniki tego głosowania, z zaleceniami uporządkowanymi według poziomu poparcia, jakie zdobyły.

POZYCJA W RANKINGU	Nr zalecenia	Tytuł zalecenia	Poziom poparcia (średnia z ocen od 1 do 6)	Wskaźnik akceptacji (udział głosów)
1	4	Szkolenie w zakresie tolerancji („T4T”)	5,23	97,7 %
2	15	Krzewienie kultury debaty w szkołach inspirowane panelami obywatelskimi	5,20	89,9 %
3	1	Jedna Europa, jedna definicja: kryminalizacja nawoływania do nienawiści	5,09	91,2 %
4	2	Europejski protokół skutecznego reagowania na powiadomienia o przestępstwach z nienawiści	5,04	90,6 %
5	18	Ustanowienie europejskich paneli obywatelskich dla osób młodych (w wieku 16–25 lat) w celu przeciwdziałania nienawiści	5,01	89,2 %
6	16	Wzmocnienie umiejętności społecznych i emocjonalnych dzieci i młodzieży w celu zapobiegania zagrożeniom	5,00	90,2 %
7	3	Krajowy Urząd ds. Zwalczenia Nienawiści w państwach członkowskich	5,00	87,1 %
8	5	Zwiększanie świadomości na temat nienawiści oraz istniejących środków i działań zaradczych w celu przeciwdziałania jej za pomocą kampanii publicznej	4,88	89,5 %
9	17	Edukacja dla każdego pokolenia każdego narodu na temat komunikacji bez przemocy	4,85	88,0 %
10	9	Wiarygodność, fakty i przejrzystość: weryfikacja i wyjaśnienie źródeł finansowania informacji	4,83	80,0 %
11	19	Rozwój wolontariatu obywatelskiego w społecznościach lokalnych dla dorosłych	4,77	85,5 %
12	11	Kampanie uświadamiające: promowanie zróżnicowanych perspektyw w mediach społecznościowych	4,74	82,4 %
13	20	Pomoc w odzyskaniu sensu życia	4,72	85,6 %
14	6	Reklama wspierająca walkę z nienawiścią	4,68	81,8 %
15	14	Moderowanie treści oparte na sztucznej inteligencji: ochrona mediów społecznościowych przed nawoływaniem do nienawiści	4,66	79,6 %
16	21	Troska o ludzi: przeciwdziałanie nierównościom społecznym w walce z nienawiścią w UE	4,59	81,0 %
17	8	Ustanowienie Niezależnego Komitetu Zaufania	4,57	80,4 %
18	13	Unijna karta bezpiecznego korzystania z internetu	4,50	76,2 %
19	12	Anonimowość w internecie a zwalczanie nienawiści	4,48	74,5 %
20	7	Stworzenie ogólnounijnej platformy łączącej informacje, zasoby, środki i systemy wsparcia na rzecz zwalczania nienawiści	4,45	78,2 %
21	10	Europa wychodzi naprzeciw potrzebom obywateli: media partycypacyjne dla obywateli	4,18	68,3 %

4.2.2. Ogólny opis sesji

Porządek obrad i podsumowanie każdej sesji można znaleźć [tutaj](#).

4.2.3. Konsorcjum wykonawców:

Wykonawcy pracowali wspólnie nad zaprojektowaniem i wdrożeniem nowej generacji europejskich paneli obywatelskich.

- Harris Interactive i Sortition Foundation: Rekrutacja obywateli.
- VO Europe: Komunikacja, wsparcie i wszystkie aspekty organizacyjne trzech sesji.
- Zespół ds. komunikacji – Been There Done That, WaterBear i Scope: Strategia komunikacyjna, w tym tworzenie, tłumaczenie i rozpowszechnianie różnorodnych treści w mediach społecznościowych oraz produkcja materiału dokumentalnego.

4.2.4. Zespół ds. obrad (Ifok i Missions Publiques)

Partnerzy zespołu ds. obrad połączyli wiedzę specjalistyczną, aby wspólnie z DG COMM opracować koncepcję całego procesu partycypacyjnego i metodykę każdej sesji. Zajęli się również główną moderacją i ułatwianiem pracy grupowej oraz nadzorowali sprawozdawczość na temat wyników.

JAK SKONTAKTOWAĆ SIĘ Z UE

Osobiście

W całej Unii Europejskiej istnieje kilkaset centrów Europe Direct. Adres najbliższego centrum można znaleźć na stronie: european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_pl.

Telefonicznie lub pisemnie

Europe Direct to serwis informacyjny, który udziela odpowiedzi na pytania na temat Unii Europejskiej. Można się z nim skontaktować:

- dzwoniąc pod bezpłatny numer telefonu: 00 800 6 7 8 9 10 11 (niektórzy operatorzy mogą naliczać opłaty za te połączenia),
- dzwoniąc pod standardowy numer telefonu: +32 22999696,
- za pomocą formularza: european-union.europa.eu/contact-eu/write-us_pl.

WYSZUKIWANIE INFORMACJI O UE

Online

Informacje o Unii Europejskiej są dostępne we wszystkich językach urzędowych UE w portalu Europa (european-union.europa.eu).

Publikacje UE

Publikacje UE można obejrzeć lub zamówić na stronie: op.europa.eu/pl/publications. Większą liczbę egzemplarzy bezpłatnych publikacji można otrzymać, kontaktując się z serwisem Europe Direct lub z lokalnym centrum dokumentacji europejskiej (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_pl).

Prawo UE i powiązane dokumenty

Informacje prawne dotyczące UE, w tym wszystkie unijne akty prawne od 1951 r., są dostępne we wszystkich językach urzędowych UE w portalu EUR-Lex (eur-lex.europa.eu).

Otwarte dane UE

Portal data.europa.eu zapewnia dostęp do otwartych zbiorów danych pochodzących z instytucji, organów i agencji UE. Dane te można pobierać i wykorzystywać bezpłatnie, zarówno do celów komercyjnych, jak i niekomercyjnych. Portal umożliwia również dostęp do wielu zbiorów danych z krajów europejskich.

Publications Office
of the European Union